

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 230 (13.461)

Trst, petek, 6. oktobra 1989

Uspelo srečanje Andreottija s francoskim predsednikom Mitterrandom v Benetkah

Italija in Francija soglasni o najbolj perečih vprašanjih

Državnika za pomoč Poljski in Madžarski - Posebna pozornost tudi SFRJ Podpora Mubarakovemu načrtu in zahteva po pospešitvi ženevskih pogajanj o kemičnem orožju

BENETKE — Rim in Pariz imata enoten pogled na večino obveznosti, ki čakajo evropsko dvanajsterico, strinjata se, da je treba v boju proti mamilom v ES določiti skupino izrednih strokovnjakov, podpirata Mubarakov načrt za izvedbo volitev na zasedenih ozemljih in zahtevata odločilen premik na ženevski konferenci o kemičnem orožju.

Popolna skladnost pogledov ministrskega predsednika Andreottija in francoskega predsednika Mitterranda, ki sta se včeraj v spremstvu šestih ministrov sestala v Benetkah, je torej očitna. Ta skladnost pogledov prihaja še posebej do izraza tudi pri prizadevanjih za podporo reformacijskih procesov v Vzhodni Evropi. Pri tem naj bi imela Poljska absolutno prednost, njej ob boku pa naj bi bila tudi Madžarska. Za pomoč Poljski se je še posebej zavzel ameriški predsednik Bush, ki je kot takojšnjo pomoč Poljski namenil 200 milijonov dolarjev, od ostalih članic industrijsko najbolj razvite sedmerice pa zahteva, da zberejo še 800 milijonov dolarjev. Andreotti in Mitterrand sta podprla Bushev predlog, istočasno pa sta tudi dvostransko potrdila sprejete ukrepe dvanajsterice za pomoč Poljski in Madžarski.

Ob teh prizadevanjih za konkretno pomoč tema vzhodnoevropskima državam pa je italijanska stran opozorila tudi na hude težave v

Jugoslaviji. Mitterrand se je strinjal, da tudi Francija pomaga pri iskanju pomoči za vzhodno italijansko sosedo, o konkretnem sodelovanju med ES in Jugoslavijo pa bo govor tudi na novembrskem zasedanju evropske dvanajsterice.

Velik poudarek na beneškem vrhu je bil dan tudi prizadevanjem v ES za gospodarsko in monetarno enotnost, kjer sta se državnik dogovorila, da naj bi se na strasbourgškem vrhu dogovorili o medvladni konferenci, ki je pogoj za začetek druge in tretje faze procesa gospodarskega in monetarnega poenotenja, Italija pa naj bi nato v drugi polovici prihodnjega leta, ko bo prevzela predsedstvo v ES, poskrbela za organizacijo te konference.

Med najhujšimi problemi, s katerimi se danes srečujejo svet in Evropa, so mamila. V zvezi s tem sta Andreotti in Mitterrand predlagala imenovanje skupine strokovnjakov, ki bi v okviru ES izdelala načrt za boj proti trgovcem in uživalcem mamil.

Pri obravnavanju mednarodnih problemov sta se oba državnika tudi dogovorila, da Italija in Francija v celoti podpreta Mubarakov načrt v zvezi z zasedenimi arabskimi ozemlji. V pogovoru s Mitterrandom je Andreotti tudi izjavil, da mora po zadnji pobudi egiptovskega predsednika zdaj tudi Šamir pokazati svo-

je karte in povedati, če je pripravljen za začetek dialoga, ki naj bi končno pripeljal do mirne rešitve palestinskega vprašanja. Glede bližnjega vzhoda sta Andreotti in Mitterrand govorila še o položaju v Libanonu in se izrekla za politično rešitev.

Zadnje poglavje, kateremu sta Andreotti in Mitterrand posvetila precej pozornosti, pa je razorožitev in še posebej uničenje kemičnega orožja. Andreotti je s tem v zvezi poudaril, da so zadnji sovjetski in ameriški predlogi pomembni, vendar pa ne morejo nadomestiti večstranskih pogajanj, za katera pa bi si morali prizadevati vsi in katera zdaj potekajo odločno prepočasi. Zato sta se oba državnika strinjala, da je treba storiti vse, da se pospešijo trenutna pogajanja o kemičnem orožju v Ženevi.

Napad na pravico do rabe slovenščine v skupščini KZE

NA 5. STRANI

Jože Smole drevi v tržaškem Kulturnem domu

Na vabilo Slovenske kulturno-gospodarske zveze bo drevi ob 19. uri v Kulturnem domu v Trstu predsednik RK SZDL Slovenije Jože Smole govoril o aktualnem dogajanju v Sloveniji in Jugoslaviji ob sprejetju nove slovenske ustave.

Maccanico obljublja predstavitev vladnega zaščitnega osnutka

DUŠAN KALC

RIM — Kmalu bo minilo šest mesecev, odkar smo s precejšnjo dozo optimizma zapisali, da je besedilo vladnega zakonskega osnutka o zaščiti slovenske manjšine pripravljeno in da bo vsak čas romalo pred ministrski svet v odobritev, nato pa v parlament. Sredi aprila je namreč minister Antonio Maccanico svedo najavil to vest. Toda De Mitova vlada, kako vemo, ni imela časa, da bi se izrekla o naši zaščiti. Kmalu zatem je namreč padla in z njo so še enkrat padle v vodo tudi vse naše iluzije, da se bo vsaj ena veja parlamenta (to je senat) že pred poletnimi počitnicami izrekla o naši usodi. A pred počitnicami je vladnim strankam uspelo le to, da so premostile dolgo in mučno brezvladje.

In tako smo prišli v jesen. Tudi Rim se kljub še vedno poletno toplim sončnim žarkom počasi odeva v oktobrsko otožnost. In v tem vzdušju se je minister Maccanico, ki tokrat pripada Andreottijevi in ne več De Mitovi vladi, spet oglašil ter napovedal kot tiste pomladne dni skorajšnjo predstavitev zakonskega

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Obnovili staro razmerje sil v zveznem predsedstvu ZKJ V napadu na Štefana Korošca Srbijo podprli le pokrajini

BOGO SAMSA

BEOGRAD — V sredo se je ponovno zbralo jugoslovansko zvezno partijsko predsedstvo na izrednem sestanku in spet so bili v ospredju slovenski amandmaji. Tokrat sicer ne več neposredno, temveč je vodstvo beograjskih komunistov obtožilo tajnika CK ZKJ Štefana Korošca, da je netočno obvestil delegacijo češkoslovaških komunistov. Korošec je zahteval takojšnjo razpravo, ki se je končala s povsem novim razmerjem sil, ali bolje rečeno z že starim, dokaj utrjenim razmerjem 11:4. Seveda je bilo razmerje v korist Štefana Korošca in proti stališču beograjske partijske organizacije.

Zadeva se je pričela, ko je med obiskom češkoslovaške partijske delegacije Štefan Korošec goste sprejel in jim med drugim obrazložil dva pogleda in dve oceni slovenskih ustavnih amandmajev: argumente, da niso v nasprotju z zvezno ustavo, in seveda tudi argumente onih, ki trde, da ji nasprotujejo. Pri tem razgovoru pa je bil nekdo navzoč, tako da so na seji beograjskega partijskega vodstva dvignili vik in krik, ki ga je takoj zvesto, na dolgo in široko povzela beograjska Politika.

Bo Italija tokrat stavila na prihodnost?

VOJMRIR TAVČAR

V finančnem zakonu vlada krni sredstva za potrebe slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in italijanske v Jugoslaviji; v tržaški KZE upravni direktor predlaga prepoved uporabe slovenskega jezika; v škedenjskem rajonskem svetu se o uporabi slovenščine še vedno prerekajo; slovenske ustanove se otepaajo s finančnimi težavami, ker so državni prispevki nezadostni in jih izplačujejo z zamudo...

To je v zelo grobih in shematičnih obrisih grenka slika položaja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji 35 let po podpisu Londonskega sporazuma in priloženega Posebnega statuta, s katerim se je začela pot zblizovanja in sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Zaradi pritiska desničarskih in nacionalističnih sil, ki so v zadnjih desetih letih v Trstu spet hudo glasne, določila Posebnega statuta niso bila nikoli uresničena, nasprotno: vse bolj se uveljavlja težnja po ktnitvi pravic manjšine, po njenem potiskanju v rezervat.

Za demokratično Italijo tako stanje ni spodbudno spričevalo. In ne samo zato, ker prezira tista načela, ki jih je sama sprejela in zapisala v svojo ustavo. Neuresničevanje določil Posebnega statuta in nato Osimskih sporazumov je predvsem velika zamujena priložnost. V sodobnem tolmačenju meja ni več črta ločnica, pač pa predstavlja dragocen kulturni, človeški in tudi gospodarski potencial, ki ob primerni stimulaciji lahko bogato obrodi. S tem kapitalom je Italija, predvsem pa Trst nesmotrno razmetaval, krnil ustvarjalne moči in se z vse večjim zapiranjem vaze zapisal žalostni usodi postopnega odmiranja.

Vse seveda še ni zamujeno, ustvarjalne sile niso povsem usahnile, potencial rasti in napredka še ni dokončno razprodan. Časa pa ni več veliko. Vprašanje, zaenkrat brez odgovora, pa je: ali bo demokratična Italija v nastajanju nove Evrope imela dovolj poguma, da tokrat stavi na prihodnost in ne na preteklost? Duh Londonskega memoranduma jo k temu zavezuje, dosedanja izkušnja pa ne navdaja s prevelikim optimizmom.

NDR bo jutri praznovala 40-letnico

MARJAN SEDMAK

BONN — Sedmega oktobra, pri praznovanju štiridesete obletnice ustanovitve, bo Nemška demokratična republika pokazala, kako stabilne so njene notranje razmere, je pred dobrim tednom dni izjavil vzhodnonemški zunanji minister Fischer v pogovoru z madžarskim kolegom Hornom. Vzhodnonemško oporečništvo ni takšnega mnenja: neposredno pred začetkom slovesnosti minulo sredo je Novi forum, zbirna organizacija, ki skuša v svojih vrstah povezati vzhodnonemške reformne sile, pozval prebivalstvo, naj med praznovanjem ne naseda provokacijam, ki bi se lahko sprevrgle v neobvladljive spopade.

Povod za poziv je očitna socialna in politična napetost, ki je v kričnem nasprotju z insceniranim slavljem, to slavje pa nima, kot je dejal tudi pred-

stavniki vzhodnonemške krščanskodemokratske stranke (ki skupaj z ostanki drugih meščanskih strank še nadalje vegetira, priznavajoč vodilno vlogo komunistične partije) Winfried Wolk, nobenega stika z dejanskimi razmerami v drželi. Tako imenovana konstruktivna opozicija v NDR se spričo

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Liter bencina: 17.300 din

LJUBLJANA — V Jugoslaviji so se spet podražili naftni derivati. Drobnoprodajne cene so tako kot rafinerijske višje za 28 odstotkov. Liter navadnega bencina tako stane 17.300 dinarjev, supra 17.900, neosvinčena 21.700, dieselsko gorivo stane 14.600, kurilno olje pa 7.100.

Iz Prage v ZRN dopotovalo skoraj osem tisoč beguncev

BONN — S posebnimi vlaki je včeraj v Hof na Bavarskem prispelo približno 7600 Vzhodnih Nemcev, kar pa je približno 4000 manj, kot so računali na podlagi grobih ocen o številu beguncev, ki so se pred dnevi zatekli na ozemlje zahodnonemškega veleposlanništva v Pragi. Po podatkih iz ZRN naj bi v njihovem veleposlaništvu v Pragi ostalo približno sto beguncev, ki pa se bodo najbrž vrnili v NDR, kjer naj bi jim, kot jim je obljubil posebni odposlanec NDR Vogel, v šestih mesecih izdali dovoljenje za izselitev.

V zadnjih urah pa je v ZRN spet prišlo večje število vzhodnonemških državljanov iz Madžarske. V noči na četrtek jih je dopotovalo 172, kar je dvakrat toliko, kot jih je prihajalo v prejšnjih dneh. Včeraj pa je odpotovalo tudi posebni vlak z vzhodnonemskimi begunci iz Varšave. Tudi tam se je v veleposlaništvu ZRN zbralo več kot 600 državljanov NDR, ki so si kot cilj svoje poti izbrali Zahodno Nemčijo. Iz Varšave so tudi sporočili, da Poljska ne bo vrnila v domovino nobenega Vzhodnega Nemca, ki se s tem ne bi strinjal. Toda to zagotovo velja le za tiste vzhodnonemške državljane, ki so že na Poljskem, medtem ko naj bi tiste, ki bi jih zalotili pri ilegalnem prehodu meje, aretirali in nato izročili vzhodnonemskim obmejnim oblastem.

Zaradi tehnične okvare so Pellegritijeve izjave še skrivnost Falcone noče prizanesti skesanecem, ki se lažejo

PALERMO — V bunkerju kaznilnice Ucciardone, kjer je v teh dneh prizivni maksiproces proti mafiji, bili morali včeraj prisluhniti registraciji pričevanja skesanca Giuseppeja Pellegritija. Zaradi tehnične okvare na traku pa so sodniki določili, da bodo pričevanje izpisali in ga nato, morda že danes, prebrali v dvorani, kjer je v teku sodna obravnava.

Izjave skesanca Pellegritija so povzročile novo senzacijo v tistem delu sicilske javnosti, ki ga v teh zadnjih mesecih pretresa neprijetni vihar. Sodnik Falcone je namreč včeraj, takoj po zaslišanju skesanca, podpisal nov zaporni nalog za Pellegritija, saj je ugotovil, da je mafijec hotel zahrbtno izkoristiti položaj, ki ga je imel kot skesanec.

Sodnik Falcone je dejal, da so tudi skesanca zaporniki, osebe, ki imajo opravka s pravico, ne pa sveti in nedotakljivi. Če se kdo od njih namerno laže ali skuša s svojim pričevanjem zavajati preiskovalce, potem mora za to odgovarjati pred sodniki. S tem svojim posegom je hotel sodnik Falcone podpreti tudi položaj tistih skesanec, ki so dejansko pripomogli k odprtju slav-

nih preiskav, iz katerih so sledili veliki procesi proti sicilski mafiji.

Brez skesanec bi najbrž težko prišli na sled tolikim »botrom«, ki so v zadnjih letih morali v bunker pred sodnike. S pomočjo skesanec pa so sodniki odprli nekaj bolečih ran v lovkah hobotnice, ki vsekakor ne miruje. V zadnjih nekaj urah so na Siciliji zabeležili niz umorov. V Agrigentu sta plačana morilca spraznila pištolo in puško na Micheleja Di Stefana, ki je imel že opravka s pravico zaradi prekupčevanja z mamil, v Caltanissetti pa so morilci pokončili brata Rosaria in Carmela Ribisija. Preiskovalci so že dolgo sledili šestim bratom Ribisi, ki so bili vsi včlanjeni v razne mafijske družine. Avgusta letos so neznanici umorili enega od bratov sredi neke picerije, tokrat pa so si morilci upali kar v bolnišnico, kjer se je Rosario zdravil zaradi posledic nekega spodletelega atentata. Ob njegovi postelji je bil tudi starejši brat Carmelo. Ko je dvojica morilcev vdrla v sobo, je streljala le na brata, trije drugi bolniki pa so se skrili pod odejami in niso bili v veliko pomoč preiskovalcem.

Medtem ko so vsedržavne stranke v boj poslale najbolj prestižne ljudi Rimske upravne volitve sprožile pravo bohootenje kandidatnih list

RIM — Čez 23 dni (29. in 30. oktobra) se bo kar 2.339.711 Rimljanov podalo na volišča. Mesto, ki ga pretresajo neverjetna protislova in ki ga je v zadnjem času prizadelo naravnost sramotno upravljanje občine, bo izbralo novega župana in njegove sodelavce v upanju, da se bo kaj vendar obrnilo na boljše. V tej čudoviti, a kaotični metropoli, ki je na prvem mestu v Italiji po številu prebivalstva in na zadnjem mestu v Evropi po kakovosti javnih uslug, ki jih nudi svojim občanom, so se dogajale na politično upravnem področju nemogoče stvari. Znameniti škandal menz, v kategoriji je bil vpleten bivši župan Giubilo in njegova stranka KD, ki jo nadzoruje bivši fašistični prenapetež Sbardella, je bil le vrh ledene gore slabega vladanja.

Prav zato se je sedaj v italijanski prestolnici razbesnela prava politična bitka za novo oblast. Stranke so tokrat, bolj kot kdajkoli prej napele vse sile, da bi si zagotovile naklonjenost volilcev. V bitko so vrgle svoje najbolj prestižne predstavnike. Socialisti kandidirajo ministra Carrara, komunisti ministra v senci Reichlina, republikanci poštnega ministra Mammija, socialdemokrati bivšega ministra Ferrija, liberalci predsednika poslanske skupine Battistuzzija, zeleni sodnika Amendolo, misovci princa Sforzo Ruspolija itd. Samo demokristjani so za te volitve kandidirali na prvo mesto skoraj popolnega neznanca Garacija, ker se očitno nobeden od prestižnih predlaganih predstavnikov ni hotel spuščati v negotovo avanturo spricho tako kompromitirane stranke.

Predvolilno vzdušje pa označujejo še nekatere druge zanimive značilnosti. Predvsem dejstvo, da so se stranke, ki se potegujejo za osemdeset mest občinskega svetovalca, pomnožile kot gobe po dežju. Svoje simbole in kandidate (skupno 1416) je predstavilo kar 23 strank (na prejšnjih volitvah jih je bilo 17). Pojavila so se vsemogoča gibanja.

Samo upokojenci so predstavili kar pet list. Kakšne so med njimi politične razlike, ni prav jasno. Glavne razlike so nemara v tem, da imajo eni v svojem simbolu ameriški kip svobode, drugi lovskega psa in se nazivajo Pensionati uniti Caccia e pesca, tretji pa na prvem mestu kandidatne liste prikupno Solvi Stubing, vablljivo plavalasko iz znamenitega reklamnega spota za pivo Peroni. Potem so tu še pristaši rocka z dvema strankama (Rock per crescere, Voglia di vivere), feministke (La città sessuale), avtomobilisti (Movimento europeo automobilisti), prohibicionisti z Marcom Taradashom in Pannello itd.

Vsi se seveda temu smejejo in marsikdo pripominja, da bi se znala ob takšnem cvetenju simbolov in strank krepko uveljaviti štiriindvajseta sila, to je stranka belih glasovnic.

Mimo teh folklornih aspektov pa velja pripomniti, da so bližnje rimske volitve izredno pomemben test za preverjanje italijanskih političnih ravnotežij. Te dni je silno razburkal motne vode ne samo rimskega temveč vsedržavnega političnega dogajanja republikanski predlog, da bi odšel na Kapitolu zavladal odbor nacionalne enotnosti, kar v bistvu pomeni, da bi k upravljanju prestolnice prepustili tudi komuniste. Potem ko je KD ostro reagirala na ta predlog, se je včeraj izrekla proti njemu tudi strankina levica. Prav tako se z republikanci ne strinjajo liberalci. Nasprotno pa je tajnik KPI Occhetto med včerajšnjo predstavitev liste in programa svoje stranke izrazil zanimanje za La Malfov projekt. V nobenem primeru pa se KPI, je dodal Occhetto, ne bo mogla povezovati s takšno KD, ki bi jo vodila Giubilo in Sbardella. Socialističnega tekmeča Carrara pa je pozval, naj se prav tako distancira od stališč Sbardelle. Sicer pa bodo o bodočih zaveznih predvsem odločali volilci.

DUŠAN KALC

Poljski veleposlanik v Vatikanu

VATIKAN — Papež Janez Pavel II. je včeraj sprejel prvega poljskega veleposlanika, ki je bil akreditiran v Vatikanu v zadnjih petdesetih letih. V svojem pozdravnem govoru je papež naglasil na dejstvo, da je Poljska končno ubrala pot do prave demokracije, od sedaj dalje pa jo vsekakor čaka še veliko dela, saj je šele pri prvem pomembnem koraku.

Novi poljski veleposlanik v Vatikanu je Jerzy Kuberski (na sliki AP), ki je bil minister v komunističnih vladah v sedemdesetih letih. Od leta 1982 dalje je bil Kuberski šef delegacije za stalne stike s sveto stolico in je sodeloval pri ponovni vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Vatikanom in Poljsko.

Janez Pavel II. bo danes zapustil Rim, saj ga čaka četrto pastoralno potovanje po Aziji. V dveh tednih bo obiskal Južno Korejo in Indonezijo, ki je največja muslimanska država na svetu.

Slovensko vodstvo obiskalo Vidmarja

LJUBLJANA — Akademik Josip Vidmar je včeraj na svojem domu sprejel delegacijo najvidnejših družbenopolitičnih delavcev Slovenije: Janeza Stanovnika, Mirana Potrča, Milana Kučana, Jožeta Smoleta in Dušana Šinigoja.

Gostje so gostitelju čestitali ob častitljivem jubileju - Josip Vidmar bo namreč 14. oktobra dopolnil 94. leto starosti. Iz pogovora, ki je sledil, pa je bilo razvidno, da starosta revolucije na Slovenskem, prvi predsednik IO OF slovenskega naroda, medvojni in povojni aktivist, izjemno angažiran družbenopolitični in kulturni delavec ter pisatelj, še vedno igra pomembno vlogo. Kolikor mu pač zdravje dovoljuje in ob pomoči svoje soproge Nade, je z velikim zanimanjem in

zadovoljstvom spremljal zadnje dogodke okrog sprejemanja dopolnjene slovenske ustave, kar je svojim gostom včeraj tudi povedal.

»Veliko sem v teh dneh premišljeval o usodi slovenskega naroda in se spraševal ali bo to donosno »podjetje« ali ne? Prepričan sem, da bo. Zmagali smo na notranji fronti in to je ta hip najpomembnejše,« je dejal Vidmar in čestital svojim gostom na pokončni drži. Menil je tudi, da so le-ti na veliki prekretnici obrnili usodo svojega naroda v pravo smer, s tem pa da so utrdili tisto, kar je zgodovina terjala. Josip Vidmar je prav tako izrazil zadovoljstvo ob razglasitvi 3. oktobra za dan slovenske državnosti. (dd)

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Maccanico obljublja

osnutka o zaščiti slovenske manjšine. Zgodba se torej ponavlja, vse je še tako kot pred šestimi meseci, le naše iluzije so se spremenile.

Pravzaprav se je delno spremenilo tudi besedilo zakonskega osnutka. Tako je namreč povedal minister za dežele pred včerajšnjo sejo senatne komisije za ustavno vprašanja, ki se je udeležil in ki je imela na dnevnem redu neki problem Južne Tirolske. Po njegovem mnenju naj bi vlada obravnavala to novo besedilo na eni svojih prihodnjih sej, verjetno že pred koncem meseca.

Včerašnja seja senatne komisije za ustavno vprašanja, kot rečeno, ni bila posvečena temu vprašanju. Kljub temu pa je komunistična skupina, kot že večkrat prej, opozorila na vprašanje zakona za Slovence. Pred sejo pa je na to vprašanje spomnil ministra Maccanica slovenski senator Stojan Spetič ter poudaril, da bi vendarle kazalo pohiteti s celotnim postopkom za uzakonitev pravic slovenske manjšine v Italiji.

Poleg napovedi, da bo v razmeroma kratkem času rahlo spremenjeni zakonski predlog proučila vlada, je minister tudi napovedal, da bo še pred tem sprejel predstavništvo slovenske manjšine, da bi se z njim pogovoril o vsebini zakona, kar je sicer že napovedal sam ministrski predsednik Andreotti med svojim nedavnim uradnim obiskom v Istri.

Med problemi, na katere je senator Spetič opozoril ministra Maccanica, je tudi dejstvo, da zakonski osnutek o zaščiti Slovencev nima ustreznega finančnega kritja za prihodnje leto, ker so finančni ministri pri oblikovanju finančnega zakona rezali podporo tako slovenski manjšini v Italiji kot italijanski v Jugoslaviji. Minister je glede tega dejal, da bo preveril vse možnosti, da se vsekakor zajamči finančno kritje.

● V napadu na Korošca

Stalin skval... in s tem je bilo seveda konec vsake razprave. Tako stališče je v grobem nasprotju z v vrstah ZKJ že spretim načelom o obstoju večine in manjšine in pravici manjšine, da vztraja pri svojem stališču. Toda kako daleč je takšna miselnost od običajne zdrave pameti,

ki skuša vsako stvar racionalno raziskovati, pogledati in oceniti iz vseh zornih kotov.

Razprava v partijskem predsedstvu je bila ponovno vroča in razgreta, prišlo pa je do glasovanja in odobritve stališča, v katerem je rečeno, »da je bil Korošev razgovor pripravljen in da je potekal v skladu z običajno prakso, kot tudi s sklepi predsedstva CK ZKJ o mednarodnem sodelovanju«. V poročilu je nadalje rečeno, da je sicer pogrešati širšo obrazložitve stališč z zadnje seje CK ZKJ, vendar ni razlogov, da bi zastavljali vprašanje o integriteti osebnosti sekretarja predsedstva Štefana Korošca, kakor tudi nesprejemljive politične kvalifikacije, ki so se po razpravi na seji predsedstva mestnega komiteja ZK Beograda pojavile v tisku.

Novo ali bolj rečeno utrjeno staro razmerje sil v predsedstvu ZKJ je izredno zanimivo. Predvsem se je ustvarilo ob izrazito občutljivem vprašanju slovenskih ustavnih amandmajev in zagovarjanju demokratičnih načel, pa tudi človeškega osebnega dostojanstva, ki je v sedanjih jugoslovanskih stvarnostih prevečkrat pozabljeno. Še zlasti pa je važno, da je v tej širši demokratični koaliciji ponovno dosledno prisotna JLA, katero so še pred nekaj dnevi na mitingih in z najrazličnejšimi medijskim in drugim pritiskom skušali pahniti v krvavo avanturo. To je armada v zadnjih dneh večkrat jasno in odločno zavrnila.

Številke pa niso povsem lahko berljive: vseh članov predsedstva naj bi bilo skupaj 15 (kadar niso prisotni ali kadar ne glasujejo predsedniki republiških partij), po dva za vsako republiko in po eden za Vojvodino, Kosovo in JLA. Glasovanje je dalo izid 11 proti 4, torej so bile na demokratični strani poleg Slovenije in Hrvaške še BiH, Makedonija in JLA, na drugi strani pa Srbija in njeni podložni provinci Vojvodina in Kosovo. Črna gora pa se je po tem računu priključila demokratični fronti.

Razprava je torej bila sestavni del priprav za izredni kongres, o katerem bo govor na bližnjem zasedanju CK, na katerem bodo obravnavali pluralizem in podobna izrazito sporna vprašanja. Določiti morajo še datum in predvsem kraj kongresa. Poleg Beograda se potegujejo za gostiteljstvo tudi Sarajevo, Dubrovnik in Split. Menda ima Split največ možnosti, kar pa v sedanjem jugoslovanskem političnem življenju še zdaleč ni obrob-

no, temveč predvsem politično vprašanje. Srbija namreč odločno zahteva, da mora biti izredni kongres v Beogradu.

● NDR bo praznovala

tega boji, da bodo to navzkrižje med dejanskim razpoloženjem ljudi - razpoloženjem, o katerem najbolje pričajo spopadi med policijo in mladino, ki je v noči od srede na četrtek oblegala prog, po kateri so posebni vlaki preko NDR vozili »izgnane« begunce v ZRN in ki se je hotela sama pridružiti beguncem - in realistično opereto s protikomunističnim hujskanjem izkoristil kdo, ki bi mu ustrelal krvav zaplet - seveda zaplet, ki bi se končal po znanem scenariju s Trga Nebeškega miru. Odtod poziv Novega foruma ljudem, naj se ne pustijo izzivati in naj neasedajo protikomunističnim in desnoekstremističnim geslom.

Prva slavnostna dejanja so se v Vzhodnem Berlinu začela že predinočnim, toda prave goste pričakuje vzhodnonemška prestolnica danes. Ne samo v strukturi vzhodnoevropskega sveta, marveč tudi v strukturi celotnih evropskih odnosov ima Nemška demokratična republika položaj, zaradi katerega si ta hip nihče od treznih politikov ne more želeči, da bi v njen prišlo do hude destabilizacije.

Ob vsem, kar se v zadnjih tednih dogaja v Nemški demokratični republiki (glasovanje prebivalstva »z nogami« na eni strani, na drugi strani pa nastanek vse bolj razvejanega in glasnega reformsko-opozicijskega gibanja), lahko v Zvezni republiki Nemčiji »strižejo korenček«, vendar pa je ta privoščljivost prijetna le toliko, kolikor traja upanje, da bo nastali pritisk v bazi in med bolj artikuliranimi glasniki nezadovoljstva pospešil reformno razmišljanje v najvišjem krogu SED. Ker posebno odločnih znamenj o prodoru takšnega razmišljanja ni, je vsaj pri odgovornih politikih v ZRN zaznati »konstruktivno previdnost«. Zunanji minister Genscher z govorniškega odra generalne skupščine OZN ni niti skušal napadati »režima tam preko«, četudi se je njegov vzhodnonemški kolega Fischer med govorom previdno umaknil iz pleinarne dvorane. Genscher je raje govoril o tem, da so NDR potrebne reforme, ki jih je pripravljena podpreti tudi ZRN. Z iste politične pozicije je predinoč govoril kancler Kohl. Na dlani je, da se tudi vzhodnonemška politika boji eks-

plozivnega stanja v NDR, boji pa se tudi tistih v vzhodnonemškem vodstvu, ki te stvarnosti nečesto priznata in se upirajo slehernim spremembam.

Osrednji politični del vzhodnonemškega slavja se bo začel danes, ko bo v deželo med drugimi - iz Poljske šefa države in partije Jaruzelski in Rakowski, iz Romunije Ceausescu, ki ima obe funkciji in še katero, iz Bolgarije Živkov, iz Češkoslovaške vodja partije Jakeš in tako dalje - sovjetski partijski in državni voditelj Gorbačov. Za tega so že pred tedni pravili, da je zainteresiran za hitro reševanje problemov v vzhodnonemškimi begunci po eni plati ter za kar se da malo protokola po drugi, češ da hoče imeti tudi svoj običajni stik z množico. Ta pa očitno tudi z njim, saj je geslo »Gorbi, Gorbi« tudi v NDR postalo tisto, s katerim demonstranti izzivajo svoje konservativce.

Spričo navzočnosti partijskih in državnih voditeljev zavezniških držav so v ZRN minule dni namigovali, da utegne priti med slavjem do neformalnega vrha, ki bi se lotil tudi prihodnjega razvoja razmer v izpostavljeni Nemški demokratični republiki. Prav gotovo med zaveznicami ni sporov o tem, da se z evropskimi mejami tudi v obdobju popuščanja napetosti nihče ne sme igrati, Sicer blagi sovjetski zunanji minister Ševardnadze je v New Yorku pripravil še zlasti Genscherjevi delegaciji lepo presenečenje, ko se je nepričakovano ostro lotil zahodnonemškega revanšizma, ki da spet sanja o spreminjanju nemških meja.

Veliko manj soglasja pa je v taboru realnega socializma zastran reform, ki naj bi ublažile notranje napetosti v NDR in preprečile grozečo destabilizacijo. Ko je bil član politburoja vzhodnonemške partije Krenz - omenjajo ga kot enega od »kronskih princev«, to je naslednikov Honeckerja - na obisku v Pekingu, se je z novim kitajskim partijskim šefom Jjang Zeminom veliko pogovarjal (tako je bilo moč posneti iz skupnega sporočila) o »imperialistični strategiji spodkopavanja socializma« in o »solidarni drži NDR nasproti Ljudski republiki Kitajski« (NDR je bila med redkimi socialističnimi državami, ki so brez pridržka podprle pohod tankov na Trg Nebeškega miru). Kaj si misli o reformah Ceausescu, pa je tako ali tako že dolgo znano. Upanje prinašajo zato gostje iz Varšave in Budimpešte, predvsem pa Gorbačov in zato

tudi izzivalno vzklikanje njegovega imena na demonstracijah. Gorbačov morda res ni tisto, kar od njega pričakuje radikalna vzhodnonemška opozicija, vendar pa je doslej že večkrat dokazal, da ne živi v oblakih in da ima izrazit občutek za realnost.

Kaj vse lahko povzroči miting

CETINJE — Ob pismu, ki ga je dvajset Črnogorcev, med katerimi devet s Cetinja, poslalo predsedniku skupščine Slovenije, so včeraj v tem mestu pripravili protestni miting delavcev in občanov.

Pred zgradbo skupščine občine so z zastavami in transparenti prišli delavci mnogih tamkajšnjih delovnih organizacij in občani, ki so menili, da so s stališči iz pisma povzročili sramoto Cetinju kot mestu - heroju. Delovni ljudje in občani Cetinja, so večkrat poudarili govorniki, nikoli niso imeli razumevanja za nacionalizem in poskuse razkosaanja Jugoslavije, ki je nastala iz krvi revolucije. Zato tudi zdaj najostreje obsojajo sprejem slovenskih ustavnih dopolnil in vse tiste, ki to podpirajo. Ker postaja Cetinje v zadnjem času zanimivo za politikantske igre, so opozorili, odločno priporočamo vsem, ki prihajajo z nečastnimi nameni, da so zanje mestna vrata zaprta, tistim pa, ki imajo nečastne namene in živijo na Cetinju, sporočamo, da so jim odprta vrata za izhod, so dejali na mitingu. Nastop samozvanih demokratov, kot so imenovali tiste, ki so poslali pismo, kaže na nečastne namene podpisnikov in na njihovo nemoč, da bi zaustavili demokratične procese v Črni gori. Vsem mora biti jasno, sporočajo z mitinga, da imata Momir Bulatović in črnogorski centralni komitej ZK popolno podporo ljudstva.

Celovec: cilj je javna ljudska dvojezična šola

CELOVEC — »Ko so se 11. septembra pravočasno odprla vrata v dvojezično ljudsko šolo v Celovcu, ni šlo le za mejnik v skoraj 140-letni zgodovini Mohorjeve, ustanovitve te šole v obliki samopomoči je za celotno narodno skupnost pomemben korak.« To je dejal direktor Mohorjeve dr. Anton Koren ob uradni otvoritvi privatne konfesionalne dvojezične ljudske šole v Celovcu. Ploskali pa tu niso le starši otrok, temveč tudi tako imenovana koroška politična »smetana«, ki je še nekaj tednov poprej psovala vse, ki so si »držnili« reči, da je pač tudi Celovec pravilna oznaka za Klagenfurt...

Tako je bilo zanimivo zaznati, da je celotna »prominenca« (od škofa Kapelarija pa tja do predsednika deželnega šolskega sveta Reinprehta) močno zaploskala ministrici dr. Hawliški, ki je kot edina lahko vsaj izpostavila, da je zvezna vlada oziroma njeno ministristvo nastanek šole od vsega začetka naprej podprlo - najbrž šole brez te podpore tudi ne bi bilo. In ploskali so Hawliški tudi tedaj, ko je ona govorila o potrebi pospeševanja interkulturalnega učenja in spoštovanja obeh deželnih jezikov...

Ploskati pač nič ne stane! In tako sta prišla namestnik deželnega glavarja Zarnatto in celovski župan Guggenberger tudi praznih rok na otvoritev. Očitno sta mislila, da se lahko s pohvalo za iniciativnost Mohorjeve izmakneta vsaki odgovornosti za to da bi se Celovec pojmoval - tudi z dvojezično oznako - kot družbeno središče in glavno mesto obeh narodov v deželi. S tem pa sta se hotela izmakniti tudi vsakršni odgovornosti za to, da bi morala kot predstavnik mesta in dežele v smislu državne pogodbe in zaščitnih zakonov skrbeti zato, da bi morala prav tudi v Celovcu obstajati dvojezična ljudska šola: ne kot produkt samopomoči koroških Slovencev, temveč kot naloga, obveza in želja politike.

To je moral videti tudi zeleni državni poslanec Smolle, ki je ugotovil: »S tem, da je Mohorjeva ustanovila v Celovcu zasebno ljudsko šolo, izpolnjuje vrzel, katero bi morala izpolniti vlada...« Spričo mnogih poskusov celovških in koroških politikov, pa tudi deželnega šolskega sveta, da bi preprečilo še to iniciativo, je treba vsekakor pritrditi besedam ravnateljice te šole Marice Tischler-Hartmann: »Velika družina smo, ki je dokazala, kako potrebna je dvojezična vzgoja tudi tukaj v Celovcu. Porodni krči šole so bili težki, toda rodil se je otrok, ki se ga vsi veselimo.«

Kljub veselju nad uspelim dejanjem samopomoči, po vseh napadih na pravice koroških Slovencev, ki živijo v Celovcu, po odločnem zavračanju zahteve Iniciative staršev po javni dvojezični ljudski šoli v Celovcu, pa tudi po nastopu današnjega predsednika deželnega šolskega sveta Reinprehta proti staršem Ilje Messnerja, ki so sina hoteli prijaviti za pouk slovensčine na šoli pri Pedagoški akademiji, pa pri aplavzu Guggenbergerjev, Zernattov in Reinprechtov »iniciativni Mohorjeve« ostane veljavno spoznanje, da si bomo Slovenci skupno z nemško govorečimi prijatelji morali prizadevati še naprej, da bosta mesto Celovec in dežela Koroška končno uresničevala državno pogodbo, in da ne bosta nadaljevala pod preležo »diálogo« ali po najnovjšem celo »trialogo« protimanjšinsko gonjo, ki je doslej dosegel višek prav s sprejetjem ločitvenega modela.

ANDREJ MOHAR

CK KPI za čimprejšnjo odobritev zakona o zaščiti

RIM — Centralni komitee komunistične partije, ki je v teh dneh zasedal v Rimu, je ob zaključku svojega dela odobril tri resolucije.

Ena od teh zadeva vprašanje zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Resolucija, ki jo je predložila Gianna Pirella iz Gorice, je bila sprejeta soglasno.

V njej se uvodoma poudarja prepričanje, da so pravice nacionalnih manjšin bistveni aspekt pravic prebivalstva. Dodaja se, da je že minilo preveč časa od določitve meja med Italijo in Jugoslavijo, ne da bi v tem času priznali slovenski narodnostni skupnosti pravico do pravičnega zaščitnega zakona, kot je predvideno v osimskih sporazumih.

Na osnovi teh prepričanj se zato centralni komitee Komunistične partije Italije obrača na predsednika poslanske zbornice in senata in ju poziva, da bi čimprej prišlo do razprave in odobritve zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Stranj

FRANKOPROVANSALŠČINA - jezik, ki ga skoraj ni

Ob vznožju treh političnih pobočij najvišje evropske gore, Mont Blaca, v tako imenovanem »trikotniku prijateljstva«, se razteza območje razmeroma malo znane jezikovne skupine Frankoprovalscev. Ime vzbuja sum, da je ta govorica le nekaka mešanica francoščine in pravalsalščine (ki je v Italiji znana tudi kot okcitanščina), vendar ni tako. Posamezna območja tega jezika, na primer Dolina Aosta, so uradno znana in priznana kot francosko govoreča območja, kar še dodatno povečuje zmedo in nejasnosti.

Dejstvo je, da je frankoprovalska govorica povsem samostojna jezikovna tvorba, ki se je izoblikovala na osnovi latinizacije staroselcev, v času rimske oblasti. Bolj na zahodu je iz te jezikovne sinteze nastala okcitanščina, kateri se pozna, da se je na njenem ozemlju naselilo veliko latinskih kolonov in da je rimska kultura v številnih mestih cvetela, ošibljena, a brez prekinitve, še precej stoletij po prvotni Rima. Bolj na severu je spojitev šibkejši latinizacije z germanskimi govoricami dala francoščino. Frankoprovalska območja je, kot kaže, predvsem sad več stoletne burgundske prisotnosti na tem ozemlju. Za časa Karla Velikega (okoli leta 800) je bila jezikovna struktura tega jezika že povsem izdelana.

Jezik je še danes težko opisati, ker se še vedno nahaja na ravni narečja: nikoli ni doživel uspešnega poskusa poenotenja v obliki oblastnega, mestnega ali literarnega jezika. Nekateri uradi so v mestih Lyon in Fruburg, zlasti med 12. in 15. stoletjem uporabljali ta jezik za uradne akte, a ne kot jezik z visoko družbenim položajem.

Že takrat, v 13. stoletju, je francoščina prodirala v uradno rabo na tem ozemlju, ki je sicer politično pripadalo zagrinem nasprotnikom francoskega dvora, predvsem Savojscem, ki so prav tu imeli jedro svojih posesti. Tudi cerkev, celo tista protestantska, je prevzela francoski jezik kot uradni, tako da je že sredi 16. stoletja vse prebivalstvo območja moralo biti dvojezično. Francoščina je bila »nedeljski« jezik, domači govor pa jezik delovnih dni.

V teku naslednjih treh stoletij se je raba francoščine še okrepila, a dvojezičnost je vzdržala, tudi v velikih mestih, do konca prejšnjega stoletja. Letnica 1890 je datum poraza, verjetno dokončnega, frankoprovalsščine.

V tistem času je Francija uvedla obvezno osnovno šolstvo, ki je uveljavilo znano pedagoško načelo: »Narečje je sovražnik knjižnega jezika, ki se ga otrok ne more dobro naučiti, če ohrani narečje.« Kaže, da so odrasli vzeli to zelo zares in da je v večini domov materin jezik postal francoščina, medtem ko so se odrasli med seboj naprej pogovarjali »po domače«.

Kjer je to načelo popolnoma prevladalo, je »narečje« povsem izginilo že do leta 1950. Kjer so se našle izjeme, ki so vzdržale ta val zanikanja, so se rodili zadnji, a zelo redki otroci, ki so domačo govorico dojele kot prvi jezik, nekako leta 1945.

Manjšinski prepoved je po letu 1970 tudi tu privedel do čudežne obuditve jezikovne zavesti. Obudile so se šolske in izvensolske pobude učenja domače govorice, pod geslom: »Ded, naučime govoriti.« Mladi so jezik starih spoznali kot dragocen člen njihove kulturne istovetnosti. Zato je jezik danes še živ, tudi v Franciji, ker je bil najbolj izpostavljen.

Najtrdnjše korenine, kot kaže, ima še vedno v Italiji, v Dolini Aosti, kjer je uradni jezik sicer francoščina, a ta se ohranja in obnavlja ravno v simbiozi z ohranitvijo frankoprovalsščine. Tudi pedagoška in politična znanost sta namreč medtem morali priznati, da valorizacija narečja ne škoduje učenju dominantnega jezika, ampak obratno, omogoča »čistejšo« dojemanje razlik med omeba govoricama in tako pomaga premaganju jezikovnih interferenc.

Po zadnjih ocenah je trenutno v Franciji še približno 60.000 govorcev tega jezika (približno 10% prebivalcev regije Rhone-Alpes), v Italiji 10.000 (poleg Dežele Aoste ima nekaj Frankoprovalscev - ki jim nekateri pravijo tudi Arpitanci - še dežela Piemont in dežela Apulija, v občinah Celle di S. Vito in Faeto). Manjkajo podatki o številu Frankoprovalscev v Švici.

Zloraba ideje Alpe-Jadrana na srečanju manjšin v Velikovcu

CELOVEC — Zveza slovenskih organizacij (ZSO) je »srečanje manjšin v prostoru Alpe-Jadran«, ki je bilo v organizaciji svobodnjaške stranke (FPÖ) konec minulega tedna v Velikovcu, obsodila kot zlorabo ideje o delovni skupnosti Alpe-Jadran.

Znano je, je rečeno v poročilu ZSO, da se prav FPÖ doslej ni prav nič menila za narodne manjšine na območju Alpe-Jadrana, hkrati pa je bila v boju pobudnik vseh protislovenskih akcij na Koroškem. »Politika cepitve manjšin je prišla jasno do izraza tudi na omenjeni prireditvi konec tedna,« poudarja ZSO, »saj niso povabili niti Slovencev iz Italije, Italijanov in Madžarov iz Slovenije, prav tako ne narodnih manjšin iz Gradišanske, pa tudi ne Slovencev iz Madžarske. Pač pa so povabili organizacije političnih emigrantov, pri čemer so vzeli v zakup žalitev Slovenije in Hrvaške s tem, da so povabili predstavnike ustašev.«

ZSO v izjavi tudi obžaluje, ker je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc s svojo navzočnostjo »privolil v to, da pomaga FPÖ prikrievati njeno dejansko manjšinsko politiko.« Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm pa v Slovenskem vestniku še pripominja, da takšna prireditve pomeni »v določeni meri oživljanje revanšizma, kajti kdor pod okriljem Alpe-Jadrana, hkrati govori o avtohtonih manjšinah in o problemih politične emigracije, ta v bistvu podcenjuje pomen problematike manjšin.«

Socialistični KTZ pa je poročal, da je z omenjeno prireditvijo povezana slikarska razstava v gradu pri Grebinju le delno uspeša, kajti slovenski slikar Janez Bernik je zadnji hip odpovedal udeležbo, »potem ko je zvedel, v kakšnem političnem okolju bo razstavljal«, medtem ko sta koroški slovenski slikar Rudi Benedik in madžarski slikar Birkes protestirala.

JOŽE ŠIRCELJ

Podružnična šola v Vanganelu ostane

KOPER — Delegati koprski občinske skupščine so pred dnevi med drugim odločali o predlogu za spremembo šolskih okolišev in začasno ukinitve pouka na podružnični šoli v Vanganelu. Sprememba šolskih okolišev je bila sprejeta brez pripomb, po razpravi o smiselnosti ukinitve podružnične šole s tremi razredi pa so še glasovali. Predlog so zavrnili in to pomeni, a bo šola v Vanganelu, kljub (pre)majhnemu številu učencev in strokovnim mnenjem, da bi bilo bolje, če bi otroci obiskovali matično šolo Pinka Tomažiča v Koprju, delovala še naprej in ne le do 22. januarja 1990. Zahteve tistega dela krajanov Vanganela, ki hočejo in zahtevajo šolo (včasih tudi z grožnjami o odstopu vseh samoupravnih organov KS in podobnim) so s sklepom občinske skupščine torej pomešane. Seveda pa je moč pričakovati, da se bodo v izobraževalni skupnosti in na občinskem komiteju razprave okrog umestnosti delovanja podružnične šole v Vanganelu nadaljevale, bržčas tudi z novimi predlogi občinski skupščini.

D. G.

Partizanskemu časnikarju kap. Levu Modicu v slovo

Vrste partizanskih časnikarjev se neizprosno redčijo. V Ljubljani je pred dnevi v starosti 76 let (r. 7. avgusta 1913) umrl Lev Modic, ki se je častno vpisal v seznam tistih, ki so se časnikarstvu posvetili med narodnoosvobodilnim bojem in prevzemali odgovorne naloge pri opravljanju tega lepega, pa tudi pomembnega poklica.

Na tovariša kapetana Leva Modica me vežejo mnogi spomini iz časov, ko je prišel na Primorsko in od avgusta do sredine oktobra 1944 vodil uredništvo Partizanskega dnevnika, še bolj pa potem od novembra 1944 do konca vojne, ko sva skoraj sedem mesecev preživela skupaj v isti baraki baze 100 Glavnega štaba NOV Slovenije pri Črnomlju v uredništvu glasila Glavnega štaba »Naša vojska«, on kot glavni urednik, jaz kot član uredništva. Zupanje tako odgovornih nalog v partizanskem časnikarstvu na Slovenskem prav njemu gotovo ni bilo naključno, čeprav tovariš Lev, tako kot večina vseh nas, prej ni bil poklicni časnikar in bi se verjetno usmeril v kemijo, ki jo je absolutiral na ljubljanski univerzi, ali pa morda političnemu delu, na katero se je dejansko pripravil že v univerzitetnih letih pri »Akademijski akciji«, v boju slovenskih študentov za popolno slovensko univerzo in po letu 1936 kot odgovorni urednik študentskega lista »1551«, ki ga je na ljubljanski univerzi izdajal levičarsko usmerjeni »Slovenski klub«. V času urednikovanja Ferda Kozaka je sodeloval pri mesečniku »Sodobnost«, bil je tudi član kluba »Njiva« itd.

Ko se je leta 1941 po kratkem bivanju v vojnem ujetništvu kot prostovoljec jugoslovanske vojske vrnil v Ljubljano, se je vključil v Osvobodilno fronto in bil njen aktivist v Ljubljani do kapitulacije Italije. Takrat se je pridružil borcem 18. slovenske divizije NOV, kjer je opravljal med drugim funkcijo pomočnika načelnika divizijskega obveščevalnega centra. Poleti je iz 18. divizije prišel na Primorsko najprej v štab IX. korpusa in nato v Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte (PNOO) ter bil po odhodu dotodanje urednice pesnice in pisateljice Mole ne Mohorič na zdravljenje, imenovan za glavnega in odgovornega urednika Partizanskega dnevnika. Na tem mestu je ostal do sredine oktobra 1944 in v tem času pritegnil v uredništvo vrsto novih ljudi iz brigade in divizij, nato je bil poklican v Glavni štab NOV Slovenije in je v sklopu propagandnega odseka prevzel glavno uredništvo »Naše vojske«, njegovo mesto pri Partizanskem dnevniku pa je zasedel za krajši čas pisatelj France Bevk. Uvodne članke politične, ideološke in kulturne vsebine v Partizanskem dnevniku je podpisoval s psevdonimom »mol«, pri »Naši vojski« pa tudi s polnim imenom. Kot pisec je bil plodovit, jasen in razumljiv, saj se je dobro zavedal, da je treba, zlasti pri nas na Primorskem, pisati na preprost in razumljiv način.

Lev Modic je tudi po osvoboditvi ostal še precej časa zvest časnikarskega poklica. Od avgusta 1945 do februarja 1946 je bil glavni urednik Ljudske

pravice in nato glavni urednik Slovenskega poročevalca, v letih 1948/49 je bil vodja urada za informacije pri slovenski vladi, krajši čas je delal v Inštitutu za družbene vede v Beogradu, leta 1951 je bil najprej direktor časopisnega podjetja Ljudske pravice, nato direktor ČP Slovenskega poročevalca, v letih 1953-56 pa direktor Cankarjeve založbe. Za tisk in množično agitacijo je odgovarjal tudi v organih CK KPS in Izvršnega odbora OF ter vlade Slovenije. V letih 1957-58 je bil član CK KPS in v letih 1966-68 član predsedstva CK KPS. Nekaj let je bil zvezni poslanec. Lev Modic je deloval tudi v različnih kulturnih institucijah od ministrstva in sveta za kulturo in prosveto LRS do organov družbenega upravljanja na raznih področjih kulturnega življenja, v množičnih kulturnih društvih, v zvezi »Svobod« itd.

Tudi po upokojitvi leta 1972 se je razdajal na delu in s svojo razgledanostjo prispeval k utrjevanju politične in kulturne zavesti tako na marksističnem kot na širšem kulturnem področju v raznih komisijah, svetih, skladih in drugih organih, pa tudi z urejanjem literarne zapuščine povezane z imeni slovenskih mislecev in revolucionarjev.

Če sva se kdaj pa kdaj v povojnih letih srečala, nama je prva misel podela nazaj v vojna leta in v oživljanje mnogih lepih pa tudi manj lepih spominov iz naše primorske partizanske metropole v Trnovskem gozdu, kjer sva se prvič srečala v propagandnem odseku IX. korpusa, ali iz tiste lesene barake v idiličnem brezovnem gaju pri Črnomlju, pa na naše takratno časnikarsko delo, prežeto z idealizmom in neuničljivo vero v zmago in osvoboditev.

Tudi zdaj, ko je odšel iz vrst slovenskih časnikarjev in iz aktiva partizanskih časnikarjev, se mi zdi, da ga vidim s kapetanskimi našitki na rokavih angleške uniforme in da slišim njegov vedno tihi in nekam boječi pa tako prijeten glas.

JOŽE KOREN

Predstavili so mu položaj slovenske manjšine v videmski pokrajini Nadškof Battisti sprejel Beneške Slovence

ČEDAD — Videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti je v torek sprejel v Vidmu delegacijo Slovencev videmske pokrajine, ki jo je vodil predsednik prof. Viljem Černo. Le-ta je uvodoma predstavil probleme slovenske narodne skupnosti v videmski pokrajini. Spregovoril je o vlogi cerkve in duhovnikov tako slovenskih kot furlanskih pri ohranjanju in razvijanju narodne zavesti, jezika in kulture pa tudi o raznarodovalni politiki in o asimilacijskih procesih. V imenu vseh je nato prof. Černo prošil škofa za podporo v našem boju za priznanje in zakonsko zaščito in ga povabil na obisk v dvojezični šolski center v Speter.

Nadškof Battisti, ki je z zanimanjem sledil izvajanju drugih članov delegacije Petričiča, Namorja, Banchiča, Boninija in Namorjeve, je vabilo v špetersko šolsko središče sprejel. V Evropi narodov, je med drugim dejal, je važno, da človek ohrani svoje korenine in je zelo lepo, da se otroci vzgajajo, izobražujejo v dveh kulturah. Jutrišnja Evropa, je nadaljeval Battisti, gradijo ljudje in v okvir sodi tudi tradicionalno srečanje vernikov, ki ga prirejajo v videmski, ljubljanski in celovski škofje. Glede vprašanja zakonske zaščite slovenske skupnosti je jasno, da gre za vašo pravico, je nadaljeval. Vprašanje narodne zavesti, jezika in liturgije je bilo v središču pozornosti tudi sinode. Vprašanje je sedaj utelešiti načela, ki so bila na tem in drugih področjih sprejeta. To vprašanje bo na posebni skupščini obravnavala videmska Cerkev januarja. Nadškof Battisti je tudi obljubil, da

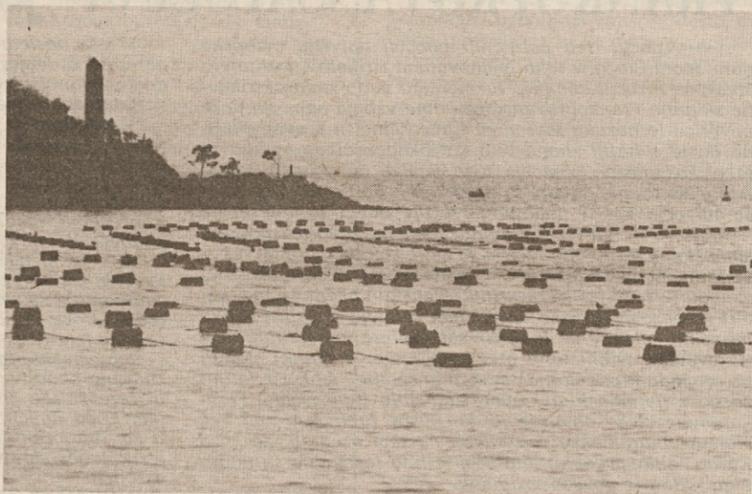
Prof. Viljem Černo in nadškof Alfredo Battisti

bo vzel v pretres predlog slovenske delegacije, naj imenuje posebnega vikarja, ki naj bi povezoval slovenske kristjane videmske pokrajine.

Deželni odbornik Brancati odgovoril gojilcem

Klapavice so nevarne za zdravje Prepoved prodaje je še veljavna

Navzlic protestom gojilcev školjk in zaskrbljenosti obmorskih občinskih uprav, Dežela Furlanija-Juljske kraji na ne namerava preklicati odloka, s katerim je prepovedala nabiranje in prodajo klapavic. Laboratorijske analize - je poudaril včeraj na tiskovni konferenci odbornik za zdravstvo Brancati - kažejo, da je strup DST še prisoten v klapavicah in da so torej te školjke zdravju škodljive, čeprav niso smrtno nevarne. Pojav, je dodal Brancati, ni prizadel samo Furlanije-Juljske krajine, pač pa ves srednji in severni Jadran. Poleg Furlanije-Juljske krajine so prepoved nabiranja in prodaje klapavic potrdile italijanske dežele Veneto, Marke in Emilija-Romagna, na jugoslovanski strani pa Slovenija. »Zavedamo se,« je dejal Brancati, »da to pomeni hud udarec za vse gojilce školjk in da je gospodarska škoda izredno visoka. Ko gre za zdravje, pa tudi pred tolikšno ceno ne smemo oklevati. Poleg tega pa nas k takemu ukrepanju zavezuje zakon.«

(foto Križmančič)

Odbornik Brancati je skupno z zdravstvenim izvedencem odborništva dr. Rinaldijem sklical tiskovno konferenco, da bi orisal rezultate bioloških in kemijskih analiz, ki so jih v zadnjih dneh opravili v zavodu za profilakso v Perugii in obenem, da bi odgovoril na obtožbe gojilcev, ki so v prejšnjih dneh poudarili, da so klapavice iz gojišč Furlanije-Juljske krajine zdrave. Obenem so obtožili deželno upravo, da širi netočne in izkrivljene novice in se vprašali, kdo hoče pokopati donosen sektor gojenja školjk. Ob obtožbah gojilcev, ki so iz protesta načrtovali celo, da bi onemogočili jesensko regato »Barcolano« (vse pa kaže, da so se včeraj dogovorili s prireditelji in da protestne akcije ne bo), so se zganili tudi občinski upravitelji. Tako je na primer župan Občine Devin-Nabrežina Brezigar včeraj naslovil na predsednika deželne vlade Biasuttija in na odbornika Brancatija zahtevo po takojšnji analizi vode, da se preveri, ali je potrebno ohraniti prepoved trgovanja s klapavicami.

Rezultati analiz zavoda za profilakso iz Perugie stalno kažejo, sta poudarila Brancati in Rinaldi, da je v klapavicah prisotna bakterija DSP (njeno navzočnost je dokazalo kar 75 odstotkov izvotov), analiza vode, ki jo je opravil goriski zavod za profilakso pa je potrdila, da je v našem morju prisotna alga, ki vsebuje to toksino. Brancati je tudi brnil način analize (metoda Jasumoto), ki jo uporabljajo v Perugii, ker je ta način analize predpisan po zakonu. Dodal je tudi, da bo v najkrajšem času tudi laboratorij za profilakso pri goriski KZE usposobljen za tovrstne analize, do usposobitve pa bo Dežela pošljala vzorce klapavic v analizo v Perugio in tudi Višjemu zdravstvenemu zavodu, ker je umbrijski inštitut preobremenjen z delom.

V svojem izjavljanju sta Brancati in Rinaldi zagovarjala ukrepanje deželne vlade in poudarila, da je bilo to ukre-

panje premišljeno in odgovorno, saj je bil odlok o prepovedi trgovanja s klapavicami podpisan šele, ko ni bilo več nobenega dvoma o prisotnosti strupa.

Višja koncentracija strupa DSP v srednjem in severnem Jadranu je najbrž posledica prekomernega cvetenja alg. Poleg sluzastih, toda neškodljivih diatomelj so se razbohotile tudi mikroalge iz vrste dinoflagelatov, ki lahko vsebujejo določene strupe. Zaenkrat so prisotne samo mikroalge s trupom DSP, ki povzročata gastroenterične mot-

nje in ni alg s smrtnim toksinom. Pri tem velja poudariti, da dinoflagelati niso škodljivi za kopalce, strupeni postanejo šele, ko jih organizmi kot so klapavice metabolizirajo.

Dodati je treba tudi, da prepoved velja samo za klapavice in ne za druge vrste školjk, ker v njih niso zasledili strupa. To pa je treba pripisati predvsem dejstvu, da te školjke rastejo v nekoliko drugačnem okolju in bližje morskemu dnu, medtem ko so klapavice bližje morskimi gladini.

Podpisi proti poštnemu centru na Kolonkovcu

Predstavniki naravovarstvenih združenj WWF, Zveza za okolje in Italia nostra bodo danes izročili tržaškemu županu in prefektu tisoč podpisov, s katerimi so prebivalci Kolonkovca in drugi Tržičani izrazili svoje odločno nasprotovanje razlastitvi vrtnarije družine Debelis. Naravovarstveniki ponovno izražajo prepričanje, da je izbira Kolonkovca popolnoma zgrešena, in to iz več razlogov. V prvi vrsti, ker bo gradnja poštne centra razdejala cvetočo vrtnarijo, drugič, ker bi center lahko uredili v enem od zapuščenih in zanemarjenih poslopij, kakršnih je v Trstu veliko. Nazadnje pa naravovarstveniki oporekajo tudi politiki privilegiranja prevoza po cesti, namesto da bi se odločali za mnogo manj onesnažujoče prevoze po železnici.

Podpise proti gradnji poštne centra na Kolonkovcu bodo izročili ob 11. uri prefektu, ob 12. uri pa tržaškemu županu.

Danes se zaključi vsedržavni kongres združenja AICA

Še veliko premalo je učinkovitih cepiv proti računalniškim virusom

Računalniški virusi niso časnikarska publicca, ampak predstavljajo zelo pereč problem. Mogoče je res, da so ga časnikarji v nekem smislu napihili, a to je konec koncev imelo predvsem pozitivne posledice, saj je pospešilo izdelovanje zaščitnih računalniških sistemov, pa tudi iskanje učinkovitih oblik pravnega in finančnega zavarovanja samih računalniških sistemov, ki so tarča najrazličnejših napadov.

To je bila ena izmed osrednjih ugotovitev okrogle mize o računalniških virusih, ki je bila včeraj dopolne na Pomorski postaji v okviru 28. kongresa Italijanskega združenja za informatiko in avtomatsko računanje (AICA). Da gre za občuteno problematiko, dokazuje tudi dejstvo, da je okrogli mizi sledilo veliko več ljudi kot kateri koli drugi točki bogatega kongresnega programa. Sicer pa je treba pristaviti, da so publiko znali pritegniti tudi razpravljalci, ki so svoje misli podajali na preprost in živahen način.

Posebno zanimive podatke je izza okrogle mize natresel Fulvio Berghel-

la od zavoda IPACRI, ki se je med drugim pomudil pri opisovanju psiholoških in drugih značilnosti tako imenovanih »hackerjev«, se pravi računalniških vlomilcev. Gre za strokovno dobro podkovane ljudi, ki vlamljajo v tuje informatske mreže večkrat zato, da bi dokazali ranljivost strojev in se na neki način uprli odvisnosti človeka od njih. To velja zlasti za »dobre« hackerje, se pravi tiste, ki jih ne vodijo bolj ali manj zločinski vzgibi in ki so pogosto povezani v združenja. Na mednarodni ravni so znana predvsem tri takšna združenja, med njimi še zlasti »Chaos Coputer Club« iz Hamburga, kateremu pripisujejo nekatere izmed najdrznejših vlomilskih podvigov, npr. vlom v računalniško mrežo ameriške vesoljske agencije NASA. Toda tudi »dobri« hackerji nimajo lahkega življenja, saj so pogosto predmet posebnih pozornosti tajnih ter drugih ne ravno sončnih služb in združb. Zanimivo je, da so v njihovih vrstah pogosto tudi načrtovalci računalnikov, ki

si radi zagotovijo tajne vhode v svoje stvaritve.

Manj pridni ali kar malopridni hackerji pogosto izbirajo bančne računalniške sisteme za tarčo svojih napadov. Razne raziskave pa so pokazale, da bankam ne prizadevajo toliko gmotno, kolikor moralno škodo. Uspešen vlom namreč pomeni, da je banka ranljiva in torej nezanesljiva. Prav zaradi tega bančniki večkrat zamolčijo škodo, ki jim jo vlomilci prizadejejo.

Marco Mezzaluna s Politehnike v Turinu je na okrogli mizi povedal, da so med največjimi žarišči računalniških virusov univerze, katerih računalnike uporablja veliko ljudi, in to skoraj brez vsake kontrole. Stefano Quintarelli z Univerze v Milanu je to potrdil in govoril o skupini mladih študentov in diplomirancev, ki v Milanu sistematično izdeluje računalniške viruse »iz študijskih namenov«. Seveda se v zadnjih časih veliko dela tudi zato, da bi zagotovili učinkovita cepiva proti računalniškim virusom, a ti napor so po splošnem prepričanju vse preveč prepuščeni raznim navdušenjem. To so podčrtali zlasti Giancarlo Martella in Roberto Carrano z Univerze v Milanu ter Alessandro Aschieri od družbe IBM, ki so povedali, da bi računalniška varnost morala postati predmet raziskovanja in študija na univerzah.

Informatska varnost je za zdaj vse premalo zagotovljena tudi s pravnega vidika. Vrsto zanimivih predlogov je v tem smislu v zadnjih časih izdelala posebna komisija Evropske skupnosti, ki se zavzema za to, da bi uvedli pojem »informatskega domicila«. Pomembne novice je mogoče zabeležiti tudi na področju finančnega zavarovanja. Kot je na okrogli mizi povedal Leonardo Felician, se na tem področju posebno odlikuje tržaška zavarovalnica Assicurazioni Generali, ki je med prvimi na evropski ravni uvedla politiko proti »vsem nevarnostim informatike«, in to z velikim uspehom.

Kot rečeno, pa je bila okrogla miza o računalniških virusih le ena izmed številnih točk bogatega kongresnega sporeda. Včeraj popoldne je precej pozornosti pritegnila okrogla miza o divulgaciji informatike, ki jo je vodil prof. Longo s tržaške univerze in za katero so razpravljali ugledni znanstveni časnikarji. Mimo okroglih miz so se v okviru kongresa odvijala oziroma nadaljevala razna specialistična zasedanja, od tistega o arhitekturi računalniških sistemov, ki ga je vodil Jadranko Novak z Univerze na Reki, do onega o uporabljanju informatike v zdravstvu in ekologiji.

Kongres AICA se bo nadaljeval in zaključil danes. Iz bogatega programa naj omenimo okrogli mizi o informatiki v jezikoslovnih in humanističnih vedah (začetek ob 11.30) ter o informatiki v zavarovalništvu (14.30). Zvrstila se bodo tudi razna vzporedna specialistična zasedanja o uporabljanju ekspertnih sistemov ter o drugih aspektih in problemih informatike.

Obiskali smo jih v njihovem baru »Alla vela« v Miljah

Koktajli družine Fontanot žanjejo uspeh za uspehom

Koktajl je pijača, ki je za nekatero, ki so vajeni le vina ali domačega žganja, samo pojem, za druge, ki gredo s časom naprej pa je napitek, ki si zaradi svojega okusa, barve, priprave in tudi zaradi same predstavitve, vse bolj utira pot med tiste, ki znajo ceniti dobro mešanico oziroma klasični ali po fantaziji pripravljene koktajli.

In kdo je glavni izdelovalec te cenjene pijače? Barman seveda - v našem primeru Ezio Fontanot, ki ima že zelo uveljavljen bar »Alla vela« v Miljah. Ezio je prejel že nič koliko nagrad za svoje koktajle, long drinke in druge mešanice. Kakih 30 pokalov in drugih priznanj krasi stekleno vitrino v njegovem baru, v zadnjem času pa se jim pridružujejo še priznanja in nagrade, ki jih dobivata hčerki Patrizia in Moira (po materi Slovenki, ki tudi zelo lepo govori naš jezik).

Obiskali smo jih zato, ker je Patrizia prejela na deželnem tekmovanju barmanov, ki je potekalo v hotelu Riviera v Grljanu, prvo nagrado za klasični koktajl iz ruma, limone in sladkorja. Najprej nas je zanimalo, kako potekajo takšna tekmovanja, kakšna je sestava komisij, ki koktajle ocenjujejo, in koliko je udeležencev teh tekmovanj. »Oče spada že v kategorijo barmanov, saj je sodeloval na deželnih, državnih in tudi mednarodnih tekmovanjih, kot na primer v Dubrovniku, Zagrebu, Ljubljani, na Bledu in še kje, kjer je prejel veliko najvišjih priznanj. Z Moiro pa sodiva v kategorijo »bodročih barmanov« (aspirante barman). V tej kategoriji, v kateri tekmujeva samo v pripravi klasičnih koktajlov, sem zasedla prvo mesto v deželi. Tekmova-

nja se je udeležilo okrog 90 barmanov, žirija pa je štela osem članov.«

Pa je bil vaš koktajl res boljši od ostalih in kakšna so tu merila?

»Tu gre samo za spretnost pri doziranju raznih pijač in dodatkov. Ne smejo biti preveč sladke, ne prekisle, ne sme prevladati okus enega likerja nad drugim, med vsemi sestavinami mora biti pravo sorazmerje.«

Po tem uspehu čaka Patrizio še druga preizkušnja. Kot zmagovalka na deželnem tekmovanju barmanov (pogoj za sodelovanje je vpis v državno združenje barmanov AIBES) se bo novembra udeležila križarjenja z ladjo Danae, ki bo plula iz Genove v Grčijo in potem nazaj do Genove. Na ladji se bo prav tako udeležila tekmovanja v klasičnih koktajlih.

»To sicer ni bila moja prva zmaga, niti prva udeležba na raznih tekmovanjih. Sodelovala sem že na drugih tekmovanjih, na primer v Hercegovnem, pa na Grand Prix, ki jih organizira tovarna likerjev Martini itd. Na letošnjem Grand Prix, ki je bil v Toskani, sem prejela nagrado za simpatijo in to je bil tudi moj prvi pokal.«

Koktajl, za katerega je Patrizia dobila deželno nagrado, nosi ime Daiquiri, Moira pa je pripravila koktajl Blackrussian z vodko in kaluao.

Kakšne pa morajo biti lastnosti dobrega barmana? smo vprašali očeta Ezia, pa še Patrizio in Moiro. »Predvsem mora imeti dober okus. Poznati mora pijače, vedeti kako se povezujejo in še veliko fantazije mora imeti. Barman mora biti tudi razgledan človek, ki se zna s svojimi klienti pogovarjati, jim svetovati primerne

napitke ter mora obvladati še druge jezike, predvsem seveda angleščino, ker je veliko imen in nazivov v zvezi z napitki angleškega izvora.

Bar »Alla vela« ima veliko stalnih gostov, ki prihajajo iz Trsta, njegove okolice in tudi iz drugih krajev. Koktajl »Charter« je sedaj med mladimi zelo priljubljen (sami smo ga pokusili in je res odličen), sicer pa pripravljajo razne napitke po želji gostov.

Ezia Fontanota poznamo tudi v slovenskih krogih, tako kot tudi njegovi hčerki. Sodeloval je na primer pri otvoritvi ene od slikarskih razstav v dolinski Torkli, na Opčinah pri enem od nastopov Tržaškega okteta, pa še marsikje. Iz Doline se spomnim njegovega »long drinka«, sestavljenega iz vodke, grenivke vrste jaffa, grenčice

Negrino bitter in pomarančnega soka. Bil je izvrsten.

Ste ponosni na svoji hčerki, ki tako zvesto sledita vašemu poklicu?

»Res sem zelo ponosen. Dolgo je bila prav moja družina edina, ki je imela kar tri člane v državnem združenju barmanov. Upam, da bosta tako nadaljevali.«

Če si torej zaželite dober koktajl (napravljen z mešalcem, sheakerjem), mešanico long drink, ali drugo osvežujočo pijačo, potem se zgledite v tem baru. Postrežba je prijazna, napitek, ki vam ga bodo pripravili, pa odličen.

NEVA LUKEŠ

Na sliki (foto Magajna) Ezio Fontanot s hčerkama Patrizio (levo) in Moiro.

V osnutku novega pravilnika ni več te važne pravice Tudi v skupščini KZE skušajo odpraviti rabo slovenščine

Raba slovenščine v glavni skupščini Tržaške krajevne zdravstvene enote je spet pod velikim vprašajem. Upravni koordinator tržaške KZE Franco Zigrino je na seji načelnikov svetovalskih skupin, ki so zastopane v skupščini osrednje zdravstvene ustanove, predložil osnutek pravilnika tega telesa, v katerem ni več predvidena možnost rabe slovenskega jezika, ki jo trenutno jamči drugi člen pravilnika. Zigrino, ki je med najtesnejšimi sodelavci socialističnega predsednika upravnega odbora KZE Rossinija, je potegnil na dan neko stališče legalnega urada deželne uprave, ki pravi, da je lahko italijan-

ščina edini uradni jezik pri poslovanju javnih ustanov.

Stališče Zigrina je presenetilo same listarje in neofašiste, ki edini javno zahtevajo odpravo slovenščine s skupščine KZE. Presenečen pa je bil tudi demokratiziran Scarpa, ki je v Rossinijevi odsotnosti vodil sejo načelnikov skupin in ki je upravnemu koordinatorju dal jasno razumeti, naj se ne vmešava v zadeve, ki so političnega značaja in ki dejansko ne sodijo v njegove kompetence. Načelniki svetovalskih skupin so se vsekakor - ob nasprotovanju LpT in MSI - sporazumeli za odložitev vsakršne odločitve in bili mnenja, da se

nudi strankam čas za preverjanje predloženega »popravka«. Obenem pa so sprejeli sklep za sklicanje skupščine KZE, na kateri bo spet tekla beseda o finančnem obračunu za leto 1988 in po vsej verjetnosti tudi o novi aferi o vprašanju rabe slovenskega jezika. Skupščina se bo sestala prihodnje sredo.

Priča smo torej spet poskusu grobega omejevanja rabe slovenščine v tej krajevni ustanovi, v kateri - ne smemo pozabiti - so polnopravno zastopane vse občinske uprave v tržaški pokrajini. Rabi slovenščine so doslej nasprotovali le melonarji in MSI, ki že nekaj časa uprizarjajo pravo farso vsakič, ko se slovenski svetovalci oglašajo v slovenščini. Nikoli doslej pa ni zahteva za ukinitve drugega člena pravilnika skupščine KZE prišla iz vrst upravnih teles tega organa, tako da so ostali, vsaj doslej, nacionalisti vedno sami v protislovenski ihti. Sedaj se očitno nekaj spreminja, čeprav je upati, da bodo stranke znale izolirati in zavrniti nevdružne predloge upravnega koordinatorja KZE.

V zvezi s predstavitvijo osnutka novega pravilnika skupščine KZE ter s stališčem njenega upravnega koordinatorja je načelnik svetovalske skupine Slovenske skupnosti Boris Gombač napovedal protestno noto upravnemu odboru zdravstvene ustanove z zahtevo, da se omejijo kompetence upravnega koordinatorja Zigrina na izključno področje zdravstvene zakonodaje.

S. T.

V sklopu pobude »Umetnost brez meja« Slikarji iz Avstrije gostje v TK Galeriji

Pa čeprav fragmentarno, kot je sicer za delovanje neke umetnostne galerije običajno, nam galerija Tržaške knjižarne za leti ponuja čedalje globlji in kvalitetnejši vpogled v likovno ustvarjalnost dežel ob meji, kot lahko imenujemo naš življenjski in kulturni prostor (dedič »srečnega« habsburškega cesarstva). Sinoči je galerija storila še nadaljnji korak na tej poti in predstavila štiri avstrijske slikarje, ki so tudi med nosilci mednarodnega likovnega projekta »Umetnost brez meja«. Svoja dela so razstavili Valentin Oman, Franz Berger, Robert Primig in Thomas Wörgötter.

Slikarje je predstavil umetnostni kritik Enzo Santeso (na sliki D. Križ-

mančiča), ki je najprej poudaril vlogo TK Galerije. Po njegovem mnenju je galerija postala že pomembna orientacijska točka, saj je s svojim kozmopolitizmom in »zblíževanji razdalj« preselila provincializem, ki je za Trst tako značilen.

Nato je spregovoril še o vsakem umetniku posebej. Omenil je Bergerjev odnos do likovne materije, v katero vnaša tako organske kot anorganske in kemične snovi, Primigov in Omanov intelektualizem, ki pa ne zanika totalno slikarske oblike in nazadnje Wörgötterjevo uporabo laserja, s katerim ustvarja znake med sedanostjo in preteklostjo. (bg)

Za volitve v Miljah

Program in kandidati zelene liste

Miljska zelena lista, ki se bo na bližnjih občinskih volitvah predstavila s simbolom smejočega se sonca, je na včerajšnji tiskovni konferenci predstavila svoj program in kandidate. Tržaški občinski svetovalec Zelene alternativne liste Maurizio Bekar, ki je pobudnik tega gibanja, je uvodoma izrazil zadovoljstvo, da se bo ta lista predstavila s tradicionalnim simbolom zelenega gibanja v Italiji in v Evropi. O volilnem programu pa je obširneje spregovoril nosilec liste Luciano Benini, fizik in dolgoletni aktivist v naprednih katoliških organizacijah, ki je poudaril, da si bodo kandidati gibanja, seveda če bodo izvoljeni, prvenstveno prizadevali za ekološko resanacijo Miljskega zaliva, Ospa in Glinščice. Treba bo tudi okrepi kanalizacijo in predvsem depuracijo, posebno pozornost pa bo treba posvetiti turizmu in zaščiti miljskega naravnega in kulturnega bogastva. Zelena lista je v svoj program uvrstila tudi prizadevanja za razvoj kulturnih dejavnosti v miljski stvarnosti in vloge Milj v okviru sodelovanja s sosednjo Slovenijo.

Nosilec liste je kot rečeno Benini, na čelu seznama kandidatov pa sta tudi pokrajinski svetovalec Zelene alternativne liste Alessandro Capuzzo in nekdanji sindikalist UIL Diego Rota.

V Škednju seja odpadla, da bi se le ne zaslila slovenščina

Spet ni bilo zadoščeno pravici do javne rabe slovenščine v Škednju in Čarbolu. Sinoči bi namreč bil moral zasedati tamkajšnji svet, toda seja je odpadla. Uradno sicer zato, ker ni bilo legalnega števila svetovalcev, toda vsem navzočim je bilo jasno, da se je ni bilo zato, ker je z njo odpadla možnost, da bi se na njej zaslila slovenska beseda.

Seja je bila sklicana za 20.30, toda ob določeni uri ni bilo zadostnega števila svetovalcev. Stanje se ni spremenilo niti uro kasneje, saj je bilo prisotnih 9 od skupnih 20 svetovalcev. Navzoči so bili 3 predstavniki KPI, 3 LpT, 1 TLT, 1 MSI ter predsednik Favretto (KD), odnosi pa 3 svetovalci PSI, 5 KD, 1 PRI, 1 PSDI in 1 MSI. To je bilo stanje, kakršno je predsednik ob 21.30 uradno ugotovil in vsled katerega je v skladu s pravilnikom naznanil, da seja odpade.

»Našli so četrty način zato, da je seja že četrty odpadla,« nam je takoj po uradnem sporočilu predsednika izjavil načelnik svetovalske skupine KPI Furio Pitacco. »Prvič je seja odpadla 6. julija, ko jo je predsednik prekinil, kakor hitro se je na njej oglašil naš svetovalec Pavletič v slovenskem jeziku. Drugič se je to zgodilo 13. julija, ko je ob napovedi, da bo govoril Pavletič, večina svetovalcev zapustila sejo dvorano. Tretjič je predsednik prekinil sejo 12. septembra, ko je Pavletič začel govoriti v svojem

materinem jeziku. Zdaj je bilo spet drugače: večina svetovalcev se sploh ni odzvala vabilu na sejo. Oblike se spreminjajo, toda bistvo ostaja vedno isto. Kar se nas tiče, naj povem, da bomo vedno prisotni in da bomo vedno tudi zagovarjali pravico do rabe slovenščine na sejah,« je zaključil Pitacco.

Predsednik Favretto ni skrival, kateri so resnični vzroki, ki so privedli do odložitve seje. Povedal nam je, da bo v kratkem, po vsej verjetnosti na začetku prihodnjega tedna, sklical komisijo načelnikov skupin, da bi skušali poiskati skupno rešitev za problem rabe slovenskega jezika. Favretto je tudi potrdil, da je ta problem bil v preteklih tednih predmet raznih stikov med pokrajinskimi vodstvi vodilnih političnih strank, in dejal, da se bodo ti stiki v prihodnjih dneh po vsej verjetnosti obnovili. »Po mojem je to edina pot, ki lahko pripelje do izhoda iz sedanjega stanja,« je pristavil predsednik Favretto.

Če je bilo sinoči na sedežu soseta za Škedenj in Čarbolu malo rajonskih svetovalcev, pa se je na njem zbralo precejšnje število Slovencev in drugih domačinov. Povedali so nam, da se nameravajo odločno postaviti za spoštovanje pravic slovenščine. »Priča smo pravemu škandalu,« je dejala ena izmed navzočih gospa. »V bodoče bomo še prihajali, in to tudi v večjem številu.«

M. B.

Izjava SSK ob obletnici Londonskega memoranduma

Ob 35. obletnici Londonskega memoranduma je deželno tajništvo Slovenske skupnosti objavilo tiskovno poročilo, ki opozarja na še vedno neizpolnjene obveznosti italijanske republike do slovenske manjšine.

Nov primer neobčutljivosti do življenjskih potreb manjšinskih skupnosti je v sklepu Andreottijeve vlade, da v sklopu varčevalnih ukrepov zmanjša tudi vsoto, ki naj bi bila na razpolago za kulturne dejavnosti Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji. Vsota iz prejšnjega triletnega načrta 1989-91, 34 milijard lir, je tako in tako ostala še vedno neizkoriščena, novi osnutek pa črta celo obljube: prihodnje leto naj bi proračun ne predvideval nobenih sredstev za to postavko, v naslednjih dveh letih pa naj bi bilo na voljo po 12 milijard lir. To daje slutiti, da ni volje za reševanje trenutnih potreb kulturnih ustanov in društev, a tudi vprašanje zaščitnega zakona se spet pomika v bolj oddaljeno prihodnost.

Slovenska skupnost je o zadevi že obvestila valdostanskega senatorja Dujanjja, ki je že sodeloval pri naporih za ohranitev postavke v prejšnji finančni dobi. Obljubil je vso podporo.

Deželno tajništvo SSK je tudi obžalovalo vzdržani glas komunistov v deželnem svetu pri glasovanju o vsebinsko izredno pomembni resoluciji v korist zaščite in proti preštevavanju manjšin. Utemeljevanje tega nerazumljivega sklepa se poslužuje dokaj nesmiselnih razlag. Dejstvo je, da je deželni svet kot tak izglasoval dokument za Slovence, komunisti pa k temu niso nič prispevali in so se od njega ogradili.

Pobuda Sklada za dvojezičnost

Včeraj ob petintrideseti obletnici podpisa Posebnega statuta, druge priloge londonske Spomenice o soglasju, je skupina sodelavcev Sklada za dvojezičnost razdelila pred vladno palačo, pred magistratom, pred tržaškimi županstvom, pred glavno pošto, pred palačo predsedstva deželnega odbora in pod Chiozzovimi oboki več tisoč letakov z besedilom 5. člena Posebnega statuta. Dokument je vseboval tudi obljubo italijanske vlade, da bo zvesto izpolnjevala vse obveznosti, ki izhajajo iz Posebnega statuta.

Danes jutraj brez avtobusov

Delavci Konzorcijalnega podjetja za prevoze ACT bodo danes stavkali v znak protesta, ker uprava ne spoštuje nekaterih pomembnih sindikalnih dogovorov. Delavci, ki so včlanjeni v sindikalno zvezo CGIL-CISL-UIL, bodo stavkali do 9. ure, kar pomeni, da do takrat avtobusi ne bodo vozili. Vodstvo ACT sporoča, da bo avtobusni promet redno stekel približno ob 9.30.

Neizpolnjene tudi obveze o slovenskih TV oddajah Novinarji RAI opozarjajo na ogroženost informacije

Svoboda tiska je v Italiji vedno bolj v središču pozornosti in vse glasnější so tudi novinarji, ki svarijo pred naraščajočimi političnimi in gospodarskimi pritiski. V okviru prizadevanj za boljšo informacijo sodi tudi stavka novinarjev RAI, ki so včeraj priredili v sodelovanju z novinarskim sindikatom FNSI vrsto tiskovnih konferenc. Bila je tudi v Trstu, udeležili pa so se je predstavniki deželnega sindikata novinarjev s predsednikom Pisonom in sindikata novinarjev RAI USIGRAI.

Na vsedravnih ravni so zahteve radijskih in televizijskih novinarjev, kot je poudaril član vsedravnega vodstva Colini, predvsem vsebinske narave. Potreben je zakon, ki naj bi uredil televizijske in radijske mreže, saj je nastal pragozd, v katerem je kvaliteta informacij vedno bolj vprašljiva, novinarski poklic pa vedno bolj izpostavljen vsakršnim pritiskom. Predvsem pri zasebnih tv postajah so novinarji pod hudim pritiskom, delujejo pa v povsem neurejenih pogojih, večkrat jih ljudi dela brezplačno, in to v upanju na neko bodočo službo. Sindikat novinarjev nadalje trdi, da je treba pri RAI preseči mreže ne bile več glasila te ali one stranke, ampak naj bi se razlikovale po različnih nalozah.

Na deželni ravni je seveda vrsta specifičnih vprašanj, o čemer je govoril tudi predstavnik sindikalnega sveta RAI Opelt. Deželna rtv služba opravlja vrsto delo pa pomembnih naloz, za dobro delo pa primanjkuje ljudi in struktur. Deželna RAI je v FJK v bistvu edini medij resnično deželnega značaja, saj so časopisi in zasebne televizije krajevno obarvane. Deželna RAI je danes privile-

girano opazovališče vrenj in novosti na Vzhodu in zato je povpraševanje po novicah iz vse Italije vedno večje. Problem zase so slovenske radijske in televizijske (za sedaj neobstoje) oddaje. Radio Trst A opravlja pomembno vlogo in pokriva dokaj obširen prostor. Novinarska poročila obsegajo mednarodne, vsedravnne in krajevne dogodke, zanje pa skrbi le 11 novinarjev, kar je daleč pod običajnimi standardi. Glede slovenske televizije teče pravda že od leta 1975, vendar RAI še ni uresničila obveze, ki jo predvideva konvencija med ustanovo in državo, da bi uvedla slovenske tv oddaje. Nedavno so v tem smislu na primer uvedli oddaje v ladinskem jeziku, slovenski pa ostaja še naprej zapostavljen.

Deželni tajnik sindikata novinarjev Gon je v svojem posegu opozoril na vedno manjšo vlogo novinarja, saj mu odjemajo vlogo »povezovalca« med bralci-poslušalci in življenjem, predvsem političnim. Politika si namreč vedno bolj opazno in grobo prisvaja medijski prostor, pri čemer je vloga novinarja pogostokrat le obrbna: politiku ponudi mikrofon. Mnogo je seveda tudi ožje sindikalnih vprašanj. Zasebne radijske in tv postaje, tudi v naši deželi in v samem Trstu, izkoriščajo delovno silo in slabo ali pa celo nič ne plačujejo mlade novinarje. Do sindikata se seveda nihče od prizadetih ne obrne, ker se boji, da bo izgubil možnost za nadaljnje delo. Skratka, novinar je danes pod hudim pritiskom, kvaliteta informacije je pod vedno večjim vprašajem, lotizacijske logike so se nevarno razpasle. Prav zato so novinarji dvignili glas, in to v korist bralcev in gledalcev, ki so končna žrtev slabe informacije in manipulacij.

Drevi na Opčinah Začetek Glasbenih večerov

Z nastopom mešanega pevskega zbora »Lipa zelenela je...« iz Ljubljane se bodo drevi ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah pričeli Openski glasbeni večeri. Zbor se bo predstavil s celovečernim koncertom, ki nosi naslov »Veslje in žalost, s pesmijo skozi Valvazorjevo Slavo«. Z ljudsko pesmijo bodo člani ljubljanskega zbora popeljali poslušalce skozi Valvazorjevo Slavo Vojvodine Kranjske ob 300-letnico izida tega pomembnega dela. Skrbno izbrane slovenske ljudske pesmi v priredbi naših skladateljev bodo s citati iz Valvazorjeve Slave povezovali mojstri slovenske besede. Zbor vodi Jernej Habjanič, režija Aleš Jan, odlomke iz Slave pa bosta umetniško posredovala Milena Grm in Aleš Valič.

(K. K.)

Danes odprejo salon Spazio

Danes ob 11. uri bodo v paviljonu A na Tržaškem velesejmu slovesno odprli 6. salon znanstvenega raziskovanja in tehnologije Spazio. Kot v prejšnjih izvedbah bo razstava, ki bo odprta do torka, 10. oktobra, razdeljena na tri dele. V okviru prvega se bodo predstavile tržaške in druge raziskovalne ustanove, drugi del bo namenjen umetniškemu ustvarjanju z najnovejšimi tehnološkimi pripomočki, v okviru tretjega pa bodo tržaška podjetja predstavila svoje najpomembnejše dosežke na področju visoke tehnologije.

Poleg tega bo v okviru salona odprt za občinstvo tudi Laboratorij znanstvenega imaginarija, ki je sicer postal že stalna struktura na Tržaškem velesejmu, na sporedu pa bodo tudi razna predavanja in okrogle mize, med temi predstavitev tržaškega sinhrotrona tržaškimi šolnikom in dijakom.

Družba Friulia pripravlja svojo strategijo za devetdeseta leta

Deželna finančna družba Friulia bo danes na Devinskem gradu priredila svoje tradicionalno letno srečanje z družbami, v katerih je soudeležena in katerih število zdaj znaša že skoraj 200. Srečanje bo namenjeno predvsem obravnavi strategije, ki naj bi vodila deželno finančno družbo v devetdesetih letih, se pravi v času, ko bo med drugim zaživel enotno zahodnoevropsko tržišče.

Posvet bo uvedel predsednik Friulie Vittorio Zanon, za njim pa bo govoril ravnatelj Angelo Cocetta. Med predavatelji bosta tudi dva podjetnika, in sicer Oliviano Spadotto (Claber) ter Pierluigi Zamò (Il Camlegno), ki bosta podala svoje izkušnje glede sodelovanja s Friulio ter svoje poglede na perspektive deželne gospodarstva. Na zasedanju so napovedali svojo udeležbo tudi podpredsednik Dežele Francescutto ter deželna odbornika za finance Rinaldi in za industrijo Saro.

† Po dolgi in mučni boleznini nas je zapustila

Dragica Slokar vd. Jagodič

Pogreb bo jutri, 7. t. m., ob 9.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo sin Ninčič z ženo Slavico, sestra Sonja in ostali sorodniki.

Trst, 6. oktobra 1989

† V 89. letu starosti nas je zapustil naš dragi

Viktor Tretjak

Pogreb bo jutri, 7. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Križ.

ŽALUJOČI SVOJCI

Križ, Prosek, 6. oktobra 1989

V Trebčah izmenjava zastave med lanskimi in letošnjimi 50-letniki

Petdesetletniki iz Trebč so pred dnevi proslavili svoj življenjski jubilej. Na posnetku jih vidimo zbrane pred vaškim spomenikom takoj potem, ko so prejeli od svojih predhodnikov zastavo, ki jo bodo morali prihodnje leto izročiti naslednikom.

Ta lepa navada se v vasi ponavlja že od leta 1980, ko je nastala po zamisli takratnih jubilarov.

(E. K. F.)

Nove lastnice prodajalne sadja in zelenjave v Naselju sv. Sergija

Prodajalna sadja in zelenjave na Trgu 25. aprila v Naselju sv. Sergija ima nove lastnike oziroma lastnice. Trgovino so namreč prevzele Silvana, Elena in Nives (vidimo jih z leve proti desni na posnetku D. Križmančiča), ki bodo odjemalce prav gotovo dobro in prijazno postregle.

gledališča

ROSSETTI
Gledališka sezona 1989/90 — Tržaški Teatro Stabile sporoča, da so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrjevanja starih pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989/90 — Pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjevanja starih abonmajev.

Simfonična sezona 1989/90 — Danes, 6. t.m., ob 20.30 (red B) ponovitev simfoničnega koncerta. Dirigent S. Argiris, pianist P. Bordoni. Izvajali bodo Beethovne in Brahmsove skladbe.

Ponovitev jutri, 7. oktobra, ob 18. uri (red S).

Vstopnice so naprodaj pri blagajni gledališča.

TEATRO CRISTALLO - LA CONTRADA

Gledališka sezona 1989/90 - Pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjitve starih abonmajev.

KULTURNI DOM SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Vpisovanje abonentov vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 14. ure, v Kulturnem domu, tel. 734265.

čestitke

Tam na bregu hišica stoji, notri FEDERICA 6. rojstni dan slavi. Da bi bila pridna doma in v šoli ji želijo bratce Alex, mama in očka.

FRANC BANDI iz Doline praznuje danes 80 let. Vse najboljše mu želijo vsi, ki ga imajo radi.

Danes praznuje v Dolini 80. rojstni dan **FRANC BANDI**. Še na mnoga srečanja in zdrava leta mu želi Angel Kosmač z ženo Drago.

Naša **SANDRA** praznuje danes okroglo obletnico. Vse najboljše ji iz srca voščil družina Kralj.

Draga **BOJANA!** Že 17 let minulo je, odkar v pleničke zavijali so te. Takrat si že milo jokala, potem pa veselo skakljala, sedaj pa boš veselo zapela. Da bi bila v življenju vedno tako brezskrbna ti želijo stariši, sestra, botra z družino, mali Nicola ter družina Perdec.

včeraj-danes

Danes, **PETEK, 6. oktobra 1989**
BRUNOSLAV

Sonce vzide ob 6.10 in zatone ob 17.36 - Dolžina dneva 11.26 - Luna vzide ob 22.55 in zatone ob 20.51.

Jutri, **SOBOTA, 7. oktobra 1989**
DRAGONIKA

PLIMOVANJE DANES: ob 0.44 najvišje je 5 cm, ob 4.35 najnižje -3 cm, ob 11.08 najvišje 31 cm, ob 19.07 najnižje -30.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 15 stopinj, zračni tlak 1027,4 mb ustaljen, veter 16 km na uro vzhodnik, vlaga 55-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Caterina Gerometta, Alex Debelis, Massimo Sganga, Marta Rihter, Elisa Quagliarollo, Marco Citarri, Andrea Bastia, Nicola Bissaldi, Stefano Galdo, Nicola Simonis.

UMRLI SO: 89-letna Angela Delezotti vd. Aresta, 68-letni Attilio Loro, 66-letni Religio Ritossa, 83-letna Carla Slokar, 61-letni Angelo Bisiaco, 89-letni Vittorio Tretjak, 68-letni Ferdinando Eriavaz, 62-letni Roberto Rolla, 21-letni Luca Pezzato, 69-letni Antonino Canu, 93-letna Rosina Ceh vd. Turel, 88-letna Maria Rosa Nardi vd. Penzo, 36-letna Armida Salich por. Bertok, 57-letna Mafalda Bragnolo por. Pierangelini, 74-letna Rosina Stocco vd. Taucer, 71-letna Maria Iose De Greef, 80-letni Rodolfo Miniussi.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 2., do sobote, 7. oktobra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

izleti

Društvo naravoslovcev in tehnikov Tone Penko prireja v nedeljo, 8. oktobra, strokovno vodeni izlet po socerbskem Krasu (Socerb z ogledom jame, Beka, Ocizla z ogledom naravnega mostu in povratek na Socerb). Odhod ob 8. uri iz pred sodne palače v Trstu, oziroma ob 8.30 izpred menjalnice na jugoslovanski strani na Pesku. Prevoz z lastnimi sredstvi.

Sekcija SSK v občini Dolina priredi v nedeljo, 15. t. m., enodnevni izlet v San Daniele del Friuli, Sello Chianzutan ter k jezeroma Verzegnis in Cavazzo. Vpisovanje na tel. št. 228481 v večernih urah.

50-letniki dolinske občine organizirajo izlet 22. t. m. Kdor ni bil obveščen naj se javi v mlekarni pri Lauri ali na tel. št. 280754 v večernih urah do sobote, 7. t. m.

SPDT vabi na srečanje s PD Integral iz Ljubljane, ki bo na goriškem Krasu v nedeljo, 8. t. m. Odhod ob 8. uri izpred sodne palače z lastnimi avtomobili.

Zveza vojnih invalidov NOV, Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja in Društvo slovenskih upokojencev prirejajo dne 20. t. m. izlet na Reko in Krk. Vpisovanje v ponedeljek, 9. t. m., od 9. do 12. ure na sedežu organizacije v Ul. Cicerone 8/B.

SPDT in Društvo naravoslovcev »T. Penko« prireja izlet v favnistično oazo Marano Lagunare. Gre za obisk v edinstvenem okolju lagun, prebivališču številnih ptic selivk. Zaradi izrednega zanimanja bo izlet v dveh ločenih datumih: v petek, 27. oktobra, in v nedeljo, 29. oktobra. Vpisovanje je na ZSSDI do izčrpanja razpoložljivih mest. Ob vpisu je treba plačati celotni znesek za izlet, ki znaša 40.000 lir. V ceni je vključen prevoz z avtobusom, vožnja z ladjo, strokovno vodstvo in kosilo. Odhod avtobusa ob 7.30 izpred sodne palače v Trstu in sicer za oba izleta.

Sindiklat upokojencev SPI CGIL od Domja obvešča udeležence izleta za Ptuj, da bo odhod avtobusa jutri, 7. t. m., ob 6.15 iz Ul. Brigata Casale, ob 6.30 od Domja in ob 6.40 iz Boljunca.

razstave

V **TK Galeriji** - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled razstava slikarjev **FRANZA BERGERJA, VALENTINA OMANA, ROBERTA PRIMIGA** in **THOMASA WÖR-GÖTTERJA**.

V **prtiličnih prostorih Tržaške kreditne banke** - Ul. Filzi 10 - so na ogled akvareli **MARJANA MIKLAVCA**.

V **galeriji Tribbio** je do 13. oktobra odprta razstava slikarja **LIVIA MOZINE**.

V **galeriji Tommaseo** - Ul. del Monte 2/1 - je do 18. oktobra odprta antološka razstava slikarja **LUCIANA CATTANIE**.

V **galeriji Cartesius** je do 12. t. m. odprta razstava umetnice **ELETTE METALLINO**.

V **centru VOLTAIRE** - Trg S. Giovanni 3 - je do 13. t. m. odprta razstava **JASNE MERKU** in sicer od ponedeljka do petka od 16.00 do 19.30.

V **Kraški galeriji v Repnu** razstavlja svoja dela slikar **DEMETRIJ CEJ**. Razstava je odprta vsak dan od 11.00 do 12.30 in od 14.00 do 18.00.

V **občinski galeriji** razstavlja umetnik **ALFREDO PERUSKO**.

Na sedežu Letovišarske ustanove v Sesljanu je do 17. t. m. odprta razstava grafik slikarja **CLAUDIA BIANCHIJA**.

V **sejni dvorani Bibliotece Statale del Popolo** v Ul. Rosario 2 je na ogled razstava ilustracij za otroke pod naslovom **ILUSTRACIJE FULVIA TESTE** v organizaciji Študijskega centra za mladinsko literaturo A. Alberti.

koncerti

Repentabska cerkev
V nedeljo, 8. t. m., ob 18. uri bo v okviru glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe nastopil **GALLUS CONSORT**.

Glasbena matica Trst - Koncertna sezona 1989/90 - Vpisovanje abonmajev na GM, Ul. R. Manna 29, do srede, 18. t. m., od 10. do 12. ure. Abonenti lanske sezone lahko potrdijo svoj sedež do srede, 11. t. m.

SKD Tabor - Openski glasbeni večeri - V četrtek, 12. t. m., ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah koncert klavirskega dua **Mattiotto - Scano**. Na sporedu **Brahms** in **Gerschwin**. Vabljeni!

kino

ARISTON - 17.30, 22.15 **Il barone di Munchausen**, i. Oliver Reed, Valentina Cortese.

EXCELSIOR - 18.00, 22.15 **Arma letale 2**, r. Richard Donner, i. Danny Glover.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.15, 21.45 **Storia di ragazzi e di ragazze**.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Leviathan**.

NAZIONALE II - 16.20, 22.15 **Femmine morbose per animali in calore**.

NAZIONALE III - Dvorana rezervirana.

NAZIONALE IV - 16.20, 22.10 **Balls Of Fire (Vampate di fuoco)**.

GRATTACIELO - 17.30, 22.00 **Indiana Jones - L'ultima crociata**, i. Harrison Ford, Sean Connery.

MIGNON - 16.30, 22.15 **Il piccolo diavolo**, i. Roberto Benigni, Walter Matthau.

EDEN - 15.30, 22.00 **La zia in calore**.

CAPITOL - 16.30, 22.00 **007 - Vendetta privata**, pust., r. John Glen, i. Timothy Dalton, Carey Lowell.

LUMIERE FICE - 16.30, 22.15 **Storia di fantasm cinesi**.

ALCIONE - 17.00, 22.00 **La sarta**.

RADIO - 15.30, 21.30 **La cosa che piace di più**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

GLASBENA MATICA TRST

Koncertni abonma Sezona 1989/90

SPORED

18. oktober 1989
SLOVENSKI KVINTET TROBIL

27. oktober 1989*
MILKO BIZJAK, orgle

16. november 1989
SIMFONIKI RTV - LJUBLJANA
Dirigent: Anton Nanut

28. november 1989
SLOVENSKI MADRIGALISTI
Dirigent: Janez Bole

14. december 1989
KATJA MILIČ, klavir

18. januar 1990
OLGA GRACELJ, sopran
JASNA CORRADO - MERLAK, harfa
NEVA MERLAK, klavir

15. februar 1990
GODALNI KVARTET GLASBENE MATICE
sodeluje Miran Košuta, klarinet

7. marec 1990
BOJAN GORIŠEK, klavir
VOLODJA BALŽALORSKY, violina
ANDREJ PETRAČ, violončelo

21. marec 1990
SIMFONIČNI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE
Dirigent: Marko Letnoja
Miloš Mlejnik, violončelo

* V cerkvi sv. Vincenca, Ul. Feltre 11.

Vpisovanje abonmajev na GM - Ul. R. Manna 29 do srede, 18. t. m., od 10. do 12. ure.

Abonenti lanske sezone lahko potrdijo svoj sedež do srede, 11. t. m.

razne prireditve

SKD Tabor - Prosvetni dom Opčine Openski glasbeni večeri

Danes, 6. oktobra 1989, ob 20. uri ob 300-letnici Slave vojvodine Kranjske koncert **VESELJE IN ŽALOST S PESMIJO SKOZI VALVASORJEVO SLAVO**. Izvajajo MePZ LIPA ZELENELA JE (nekdanji člani APZ T. Tomšič), dirigent J. HABJANIČ, recitacije MILENA GRM in ALEŠ VALIČ, režiser ALEŠ JAN. Vabljeni!

Kaj se vendar dogaja v Sloveniji? Za vse, ki si zastavljajo taka in podobna vprašanja prireja Slovenski kulturni klub (Ul. Donizetti 3) jutri, 7. t. m., ob 18.30 srečanje s časninarjem **Sergijem Pahorjem**. Vmes bomo sledili videoposnetku o dogodkih v Jugoslaviji in anketi o zanimanju, ki ga kažejo zanje slovenski višješolci. Prisrčno vabljeni!

razna obvestila

Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši - Prosvetni dom Opčine obvešča, da bo z oktobrom odprta ob torkih in petkih od 16. do 19. ure.

Mladinska skupina Pinko Tomažič vabi nove pevce in pevke na redne vaje, ki so ob sredah s pričetkom ob 20.45 na sedežu v Bazovici.

Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ in Dijaški dom Srečko Kosovel v Trstu prireja zimovanje na Rogli od 27. decembra 1989 do 4. januarja 1990 za mladino od 12. do 17. leta. Vpisovanje na sedežih SKGZ v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, III. nadstropje, tel. 744249, in v Gorici, Ul. Malta 2, tel. 531644, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, razen ob sobotah.

V **Bazovskem domu** bo rekreacija za odrasle. Vpisovanje še jutri, 7. t. m., pri odbornikih KD Lipa.

Godbeno društvo Nabrežina prireja v okviru Glasbene šole tečaj pihalnih instrumentov in tolkal. Vodili ga bodo prof. Sergio Gratton, Zoran Lupinc in Davide Sinigoi. Vpisovanje gojencev poteka ob torkih in četrkih od 20.30 dalje na sedežu društva v Nabrežini ali po tel. 200897.

menjalnica

5. 10. 1989

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1376,300	1360.—	Japonski jen	9,690	9,200
Nemška marka	732,250	729.—	Švicarski frank	845,800	841.—
Francoski frank	215,780	213.—	Avstrijski šiling	104,140	103,200
Holandski florint	648,370	644.—	Norveška krona	197,800	195.—
Belgijski frank	34,852	34,300	Švedska krona	213,120	210.—
Funt šterling	2205,500	2180.—	Portugalski eskudo	8,620	8,100
Irski šterling	1948,600	1930.—	Španska peseta	11,513	11.—
Danska krona	187,880	184,500	Avstralski dolar	1062,300	1020.—
Grška dramma	8,313	7,800	Jugoslov. dinar	—	0,025
Kanadski dolar	1164,500	1120.—	ECU	1510,000	—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

Sodobni prostori za nove kulturne načrte

Da kulturna dejavnost v Italiji ne uživa posebnih privilegijev je javna skrivnost. Le za spoznanje bolje se godi velikim kulturnim ustanovam, nekaterim opernim hišam ali gledališčem, ki pa se jim kljub večjim državnim podporam ne piše rožnata bodočnost. Pravzaprav predstavljajo največji problem dvorane in priveditveni prostori sploh, ki so pred kratkim doživeli težek udarec novih varnostnih predpisov in obveznega prenavljanja. Da je stanje v Italiji res zaskrbljujoče, ugotovimo najlaže, če primerjamo nekatere podatke o dvoranah v Italiji s podatki o drugih zahodnoevropskih državah.

V Rimu je, denimo, 76 enodvoranskih kinodvoran in le kinematografa imata dve dvorani; v Milanu ima 69 kinematografov po eno dvorano in le dva razpolagata z več dvoranami. Podatki iz Pariza so v primerjavi z domačimi naravnost osupljivi: v francoski prestolnici je 200 večdvoranskih kinematografov in 23 z eno samo dvorano. Bruselj ima 100 večdvoranskih prostorov in tri kinematografe z eno dvorano. Omenjene države potrošijo temu primerno tudi več sredstev. V Franciji so v zadnjih dveh letih namenili kinematografom, koncertnim in gledališkimi dvoranam približno toliko, kot bo Italija potrošila za svetovno prvenstvo v nogometu prihodnje leto. Najvišji nivo dosega prav gotovo Nemčija, v Angliji pa skušajo premostiti težave z nenaklonjenost Margaret Thatcher z zanimivimi pobudami in s spodbujanjem fantazije tako organizatorjev kot arhitektov. V Sheffieldu so obnovili gledališko dvorano tako, da so sprožili gledališkim dvoranam preko 300.000 gledalcev.

O vseh teh problemih in še o marsičem bodo razpravljali na srečanju Elart, ki bo prihodnji teden, od 12. do 14. oktobra, med Ceseno in Forlijem. Gre za tretje tovrstno srečanje, ki bo še enkrat skušalo ponuditi čim bolj izčrpne podatke o stanju italijanskih

dvoran in bo istočasno iskalo sugestije ne samo za obnavljanje in restavriranje zgodovinskih prostorov, temveč tudi za ustvarjanje neklih novih možnosti, ki naj bi ustrezale sodobni potrebi kulturnega udejstvovanja. Govori se o krizi, ki jo doživlja film, vse premalo pa je poskusov, kako bi v zameno za udobnost domačega fotelja in malega ekrana ponudili sodobno, prijetno in vabljivo dvorano. Današnji gledalec je morda res nekoliko razvajen, razumljivo pa je, da si želi kvalitete na vseh področjih (tako pri projekciji na velikem ekranu, kot po stranskih servisirah, kot so lahko kavarna, restavracija ali že v osnovi udoben sedež). S temi prijemi so v ZDA spremenili trend in spet privabili ljudi pred filmsko platno. Stare in neprijetne kinodvorane, ki ne nudijo gledalcu nobene udobnosti, ne bodo izbezale sodobnega človeka iz prijetno opremljenega stanovanja, kjer ima na razpolago vsaj poln hladilnik. Seveda obstaja tudi druga plat medalje: v Brindisiu so zgradili čudovito dvorano za 1500 oseb, ki je kljub sodobni gradnji in svetlikajoči se opremi iz neznanih vzrokov še niso uporabili.

Spored posegov tega tretjega srečanja med Ceseno in Forlijem (prvi dve srečanja sta bili v Firencah in v L'Aquili) predvideva poleg vidnih domačih predstavnikov - med temi Carmelo Rocca z ministrstva za kulturne prireditve, predsednik Bienale Paolo Portoghesi, ravnatelj gledališča Metastasio in Pratu Fulvio Fo - tudi vrsto uglednih gostov iz sosednjih držav. Oglašili se bodo tudi nekateri režiserji, kot Ronconi in Squarzina. Vsi bodo iskali novih možnosti v okviru vodilne misli, se glasi nekako »novi umetniški projekti v okviru nove arhitekture«. Prepogosto namreč zvrčamo krivdo na krajevne ustanove, ki jim država delegira skrb za dvorane, ne da bi mogla razpolagati tudi s primernimi sredstvi.

filmske premiere

Avatijev otožni »amarcord«

eva fornazarič

Pupi Avati je tokrat realiziral res zgladen film, kakršnega, če hočemo biti povsem pošteni, nismo pričakovali. V njegovih zadnjih produkcijah je namreč večkrat priplaval na površje manirizem, ki ga v filmu *Storie di ragazzi e ragazze* skorajda ni. Avati se je izognil tudi forsiranemu izboru igralcev, saj je opustil Carla Delle Piane, Giannija Cavino in druge, ki so zasloveli z njim.

Emilijanskemu režiserju je treba sicer priznati, da je odličan lovec na talente, saj je italijanskemu filmu daroval vsaj toliko mladih talentov kot Nanni Moretti, znal pa je tudi ovrednotiti igralske sposobnosti nekaterih že znanih »obrazov«.

Njegovo iskanje pa je bilo včasih tudi vsiljivo, saj nam je ponujal res neverjetne mutacije. Bivši »bedak« Carlo Delle Piane je zrasel v dramatičnega igralca in v zadnjih mesecih se je njegov neobičajni nos pojavil na revijah v sumljivi bližini brhke plavalke, ki trdi, da je vanj noro zaljubljen. Če pomislimo, da je bil Delle Piane tako zavrt, da se ni rokoval z nikomer, ker je bil trdno prepričan, da bi se tako nalezl bogve kakšne bolezni, je v Avatijevi šoli pridobil veliko na samozavesti. Prav tako čudežno pa je izpadla tudi preobrazba Diega Abantuona, ki je postal »igralec« prav z Avatijem.

Tokrat so že znani obrazi ostali doma. V črno-belem filmu, s katerim si je Pupi Avati pomagal iz krize po težki operaciji, je bilo dovolj prostora le za Alessandra Haberja, za bivšega polharja iz filma *Le stelle nel fosso* in za Morettijevo junakinjo Enrico Mario Modugno. Sicer pa je na ekranu stalno kakih dvajset igralcev. *Storia di ragazzi e ragazze* je nostalgično obnavljanje družinskega kosila, na katerem sta se prvič spoznali družini bodočih mladoporočencev. Zaročenka (Lucrezia Lante Della Rovere) je iz kmečke družine, ki ima dobro založene shram-

be, zaročenec pa iz meščanske družine, ki si že leta 1936 ne more več privoščiti veliko.

Za enkratne lokacije je poskrbela kar narava, ki je pri Porretti Terme otožna tudi, če jo slikamo v najbolj briljantnih barvah. Ko se v vlakom pripeljemo v Porretto nas stisne pri srcu. To seveda velja še danes, na primer v času filmskega festivala, ki so ga morda tudi zaradi neizmerne otož-

nosti »premestili« v živahnejšo Bologno. V precej samotni domačiji se tako odvija enodnevna zgodba, v kateri bodo lahko najbolj pozorni gledalci odkrili veliko osebnih Avatijevih »amarcordov«. Vsak lik predstavlja drobec režiserjeve filmografije, *Storie di ragazzi e ragazze* pa je prav v tem pogledu darilo, ki si ga je Avati privoščil, ko so mu zdravniki rekli, da ni več v smrtni nevarnosti.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Aktualno: Uno mattina
9.40 Nan.: Santa Barbara
10.30 Jutranji dnevnik
10.40 Variete: Laurel & Hardy
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nanizanki: Cuori senza età, 12.30 La signora in giallo
13.30 Dnevnik, nato Srečno poletje!
14.10 Oddaja o umetnosti
15.00 Dok.: Giuseppe Mazzini
16.00 Nan.: Pika Nogavička
16.30 Risanka: I Gummi
17.00 Nanizanka: Anna dai capelli rossi
17.55 Iz parlamenta, vesti
18.05 Nanizanki: Santa Barbara, 19.10 È proibito ballare
19.40 Almanah, dnevnik
20.30 Film: Superfantagenio (pust., It. 1986, r. Bruno Corbucci, i. Bud Spencer, Luca Valentini)
22.05 Nan.: Hitchcock presenta, nato dnevnik
23.00 Nočni rock: Prince
23.15 Dok. oddaja: Una vita sbagliata... una morte sbagliata
24.00 Nočni dnevnik
0.15 Opolnočna rubrika
0.35 Odprta šola

RAI 2
7.00 Risanke
8.00 Film: Due lacrime (dram., It. 1954, r. Giuseppe Vari)
9.30 Angleščina in francoščina za otroke
10.30 Variete: Aspettando mezzogiorno in Mezzogiorno è
13.00 Dnevnik, gospodarstvo
14.15 Nanizanki: Capitol, 15.45 Lassie
16.10 Iz parlamenta, vesti
16.20 Film: Fantomas contro Scotland Yard (kom., Fr. 1967, r. André Hunebelle, i. Louis De Funes)
18.30 Športne vesti
18.45 Nan.: Perry Mason
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, sport
20.30 Nad.: Modi - Vita di Amedeo Modigliani (3. in zadnji del)
21.55 Dnevnik - nocoj
22.05 Zabavna oddaja: Si fa per ridere
22.55 Dok. oddaja: Cento anni di industria in Italia
23.50 Dnevnik in vreme
0.05 Film: I mastini del Dallas (dram., ZDA 1979, r. Ted Kotcheff, i. Nick Nolte, Mac Davis)

RAI 3
12.00 Gledališka predstava: Al calar del sipario (Noël Coward, režija Marcello Sartarelli)
14.00 Deželne vesti
14.30 Aktualno: La lampada di Aladino
15.30 Kolesarstvo (iz S. Giorgio a Liri)
16.10 Variete: Videobox
16.35 Variete: Black and blue
16.55 Aktualno: Spaziolibero
17.15 Nanizanki: I mostri, 17.45 Vita da strega
18.15 Dokumentarna oddaja: Geb
18.45 Športna rubrika: Derby (ured. Aldo Biscardi)
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Drobcji - risanka
20.30 Aktualno: Telefono giallo
22.00 Dnevnik - nocoj, nato Telefono giallo (2. del)
23.05 Film: Hammett - Indagine a Chinatown (dram., ZDA 1983, r. Wim Wenders, i. Frederic Forrest, Peter Boyle)
23.55 Nočni dnevnik, nato film (2. del)
0.45 Aktualno: TG 3 - pregled tiska

RTV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik. Tednik, 11.00 Mostovi, 11.30 nadaljevanje Ellis Island (5. del)
12.20 Video strani
16.20 Video strani
16.30 Dnevnik
16.50 Mozaik. Tednik (pon.)
18.15 Spored za otroke in mlade: Prigisče priljubljenih pravljic - Zlata ribica, 18.35 nanizanka Pika Nogavička (3. del)
19.05 Risanka
19.12 TV Okno
19.17 Naše akcije
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.05 Dokumentarna oddaja: Na obali posušenega oceana
21.00 Nanizanka: Kriminalna zgodba (ZDA, r. Abel Ferrara, 17. del)
21.50 Dnevnik in vreme
22.10 Pogledi: pohištvo
23.25 Film: Amor na tleh (dram., Fr. 1984, r. Jacques Rivette, i. Geraldine Chaplin, Jane Birkin, Jean-Pierre Kalfon, Laszlo Szabo, Facundo Bo)
1.25 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Rubrika o mednarodnem nogometu: Monogol-fiera
14.45 Golf: evropski turnirji (pon.)
15.30 Športna oddaja: Juke Box
16.00 TVD Novice
16.10 Rubrika o tenisu
18.15 Wrestling
18.50 TVD Novice
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stišiče
20.00 Športna oddaja: Juke Box
20.30 Nogomet: tekma iz tujih prvenstev
21.45 Rubrika: Sottocanestro
23.00 TVD Novice
23.10 Nočni boks
24.00 Ameriški nogomet: tekma iz prvenstva NFL

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Ekologija; 8.25 Orkestralna glasba; 9.00 Folklor jug. narodov; 9.25 Beležka; 9.30 Revival; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Blues; 12.00 Iz filmskega sveta; 12.25 Melodije; 12.40 Corovivo 88; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.40 Otroški kotiček: črno na belem; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Glasbena medigra; 15.10 Kulturni dogodki; 15.40 Jazzovski utrip; 16.00 Mi in glasba; 17.10 Roman: Pod svobodnim soncem; 17.25 Mladi val - radio za vas: Nove plošče, Domača delavnica, Pesem vetra, Zadnja novica; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Pesmice na potepu; 9.05 Glasbena matineja; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.30 Do štirinajstih; 14.02 Gremo v kino; 14.40 Radijski Merkurček; 15.15 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu ob 17.00; 18.05 Vodomet melodij; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Z zabavnimi ansambli; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturno in Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Koledarček; 6.50 Simfonija zvezd; 7.40 Dobro jutro otroci; 7.50 Razglednica; 8.00 Pripovedujejo; 8.25 Pesem; 8.35 Mi in vi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Najlepših 7; 10.35 Družina; 11.00 Notranja politika; 11.30 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.00 Glasba; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Popolndne; 15.45 Koncert; 16.00 Puzzle; 16.33 Tednik; 17.00 Bubbling; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 19.00 Spomini; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Zmerek s psihologom; 11.00 Matineja; 12.00 Glasba; 17.45 Okno na Benečijo; 18.30 Otroška oddaja: V svetu fantazije; 20.00 Mix Time; 21.00 Nočni val.

CANALE 5
7.00 Nanizanki: Fantasilandia, 8.00 Hotel
9.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 9.30 Cerco e offro
10.00 Nanizanka: I cinque del 5. piano
10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis (vodi Mike Bongiorno), 12.45 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori (vodi Enrica Bonaccorti), 14.15 Il gioco delle coppie (vodi Marco Predolin)
15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro
16.00 Nanizanka: Love Boat - L'uomo d'acciaio
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito
20.30 Variete: Finalmente venerdì
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show
0.30 Variete: Sogni d'oro
0.40 Nanizanke: Petrocelli, 1.30 Lou Grant - Alice, 2.20 Bonanza - E' primavera

RETE 4
8.30 Nanizanka: La grande vallata - Gioco d'azzardo
10.30 Aspettando domani, 11.20 Così gira il mondo
12.15 Nanizanka: La piccola grande Nell
12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke
13.40 Nad.: Sentieri
14.40 Nanizanka: California
15.40 Nadaljevanka: La valle dei pini
16.30 Nanizanka: General Hospital
17.30 Nadaljevanka: Febbre d'amore
18.30 Kvizi: Telecomando (vodi Daniele Formica)
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.30 Nanizanka: Quincy
20.30 TV film: La vita leggendaria di Ernest Hemingway (biog., 2. del)
22.40 Filmski tehnik: Ciak
23.25 Filmske novosti
23.30 Film: Una coppia perfetta (kom., ZDA 1979, r. Robert Altman, i. Paul Doolley, Marta Heflin)
1.40 Nanizanki: Ironside, 2.40 Adam 12
3.10 Filmske novosti

ITALIA 1
7.00 Risanke
8.30 Nanizanke: Cannon, 9.30 Operazione ladro - Un simpatico amico, 10.30 Agenzia Rockford - Una truffa da 600.000 \$, 11.30 Simon & Simon
12.30 Variete: Italijanske smešnice
12.35 Nanizanki: T.J. Hooker, 13.30 Magnum P.I.
14.30 Variete: Smile
14.35 Deejay Television
15.25 Variete: Italijanske smešnice
15.30 Aktualno: So to Speak
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke
18.00 Nanizanka: Arnold
18.30 Variete: Italijanske smešnice
18.35 Nanizanke: A-Team, 19.30 I Robinson, 20.00 Cristina, 20.30 Classe di ferro, 22.15 Valentina
22.30 Variete: Televiggii
23.30 Rubrika: Calciomania
0.30 Variete: Italijanske smešnice
0.35 Filmske novosti
0.40 Nanizanki: L'uomo da sei milioni di dollari
1.40 Deejay Television (pon.)

ODEON
10.30 Nadaljevanki: Signore e padrone, 11.30 Marcia nuziale
12.00 Nanizanka
13.00 Variete: Sugar cup
15.00 Nad.: Anche i ricchi piangono, 16.00 Passiones, 17.00 Cuore di pietra, 18.00 Gli amori di Napoleone
19.30 Risanke
20.00 Nanizanka: Mister Ed
20.30 Film: La squadra speciale dell'ispettore Swenney (krim., VB 1977, r. David Wickes, i. John Thaw)
22.15 Film: Appassionata (i. Ornella Muti, Eleonora Giorgi)
23.45 Rubrika o motorjih

TMC
8.30 Dok. o naravi
9.00 Nanizanka: Get Smart
9.30 Nadaljevanka: Adamo contro Eva
10.15 Nanizanka: Il giudice
10.45 Nad.: Terre sconfinite
11.30 Aktualno: Ženska TV
12.30 Nadaljevanka: QB VII - Delitto di guerra

TELEFRIULI
11.30 Nan.: Chopper One
12.00 Rubrika
12.30 Nanizanka: Condo
13.00 Dnevnik
13.30 Nanizanka: Gente di Hollywood
15.30 Music box
17.15 Nadaljevanki: Liszt, 18.00 Cristal
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Rubrika: Zelena dežela
20.30 Nadaljevanka: La piovra
22.00 Nanizanka: Il grande teatro del West
22.30 Tednik: Tigi 7
23.00 Rubrika o motorjih
23.30 Dnevnik, nato dražba
0.30 Rubrika, nato News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Skupščina Kraške gorske skupnosti razdelila sredstva izrednega načrta

Prispevke bo prejelo deset občin za skupaj 383 milijonov lir

Kraška gorska skupnost ima za leto 1990 na razpolago nekaj nad 382 milijonov lir sredstev za financiranje raznih posegov na območju občin članic skupnosti. Na zadnji seji glavne skupščine so razpravljali in odobrili načrt posegov in dodelitev sredstev posameznim občinam na Goriškem in Tržaškem.

Denarne prispevke bo lahko koristilo deset občin. Na Goriškem so to občine Doberdob, Foljan, Ronke, Zagraj in Sovodnje. Na Tržaškem pa Devin Nabrežina, Repentabor, Dolina, Zgonik in Trst.

V Doberdodu bodo 70 milijonov lir namenili za prenovo in razširitev električnega omrežja, dva posega v skupnem znesku 15 milijonov lir sta predvidena v občini Foljan (10 milijonov lir za opremo in ureditev knjižnice, 5 milijonov lir za nakup opreme za greznično omrežje). Dvajset milijonov lir prispevka bo Občina Ronke namenila urejanju zelenic in Drevoreda Garibaldi v Romjanu. Podoben poseg predvidevajo tudi v občini Zagraj, kjer bodo z dodeljenim prispevkom (50 milijonov lir) uredili zunanjsčino šole s celodnevni poukom.

Kraška gorska skupnost je Občini Sovodnje dodelila nadaljnji prispevek 40 milijonov lir za ureditev športnega centra na Peči.

Občinam na Tržaškem so bili prispevki dodeljeni za naslednje posege: Devin-Nabrežina za nakup opreme in ureditev fotografskega odseka v Sosljanu (22,5 milijona lir), Repentabor 22 milijonov lir za vzdrževalna dela v občinski telovadnici, Dolina 49 milijonov za tri različne posege, med drugim za obnovo občinske stavbe v Gročani, nakup razne opreme, ki bo na razpolago skupnosti. Občina Zgonik bo 60 milijonov lir prispevka namenila za ureditev kulturnega centra pri Jami pri Briščkih. Občini Trst je bil dode-

ljen prispevek 25 milijonov lir za sanacijo nekdanjega odlagališča pri Trebčah (lani je bil prispevek nakazan za podoben poseg pri Bazovici).

Glede odobrenega prispevka občini Sovodnje velja opozoriti na dejstvo, da bodo denar, skupaj s prispevkom, ki je bil doslej že zagotovljen, namenili za prenovo športnega centra na Peči. Izvršilni načrt, ki je v pripravi, predvideva nekaj nad sto milijonov lir stroška. Z obljubo o dodatnem financiranju je zdaj zagotovljeno skoraj celotno kritje in je mogoče predvidevati, da se bodo dela tudi v kratkem pričela.

Poseg, ki ga imajo v načrtu na Občini je toliko bolj pomemben, saj zadeva prenovo in ureditev kotalkališča, objekta, ki jih je na ožjem goriškem območju bolj malo.

Poleg porazdelitve finančnih sredstev izrednega načrta posegov za leto 1989 je dnevni red seje glavne skupščine obsegal še nekaj drugih vprašanj. V skupščini se je med drugim pričela razprava — nadaljevala in zaključila se bo predvidoma na prihodnjem zasedanju čez mesec dni — na temo Evropa narodov - pravice manjšin. Zaključke razprave naj bi strnili tudi v sklepem dokumentu.

Dvodnevno mednarodno srečanje posvečeno prizadevanjem za mir

Pripravlja ga Združenje civilnih žrtev vojne

Pokrajinska sekcija Vsedravnega združenja civilnih žrtev vojne prireja jutri in v nedeljo v Gorici mednarodni posvet o miru. Srečanja se bodo udeležili predstavniki sorodnih združenj iz Francije, Nemčije, Avstrije, Nizozemske in Jugoslavije. Organizatorji pojasnjujejo, da so povabili predstavnike nekaterih nam najbližjih držav, da pa želijo v bodoče razširiti krog udeležencev. Tokratni posvet naj bi namreč bil le nekaka generalka srečanja, na katero nameravajo povabiti predstavnike evropskih narodov z vzhoda in zahoda.

Predsednik goriške sekcije dr. Sergio Zuccolo pojasnjuje, da so se za mednarodni posvet odločili ob spoznanju, da predstavljajo največjo grožnjo za mir nesoglasja med narodi. Zasedanje miru zaradi tega nujno predpostavlja premoščanje teh konfliktov in uresničevanje drugačnih mednarodnih odnosov. Mir je namreč danes absolutna nujnost, saj je svet postal tako majhen vojna pa tako uničujoča, da ni nikakršne druge izbire. Poleg tega je sodobna vojna odpravila vsakršno razliko med vojaki in civilnim prebivalstvom: njene posledice enako ogrožajo vojake, ki so z uniformo sprejeli tudi nevarnosti vojne, kot civiliste, ki tega niso naredili.

Poseben pomen pa ima tudi izbira kraja za posvet. Odločili so se za Gorico, pravijo pri Združenju civilnih žrtev vojne, ker je ta delček Evrope kraj, kjer že tisočletje živijo skupaj narodi romanske, slovanske in germanske skupine. To je tudi dežela, ki je doživela številne premike meja, obenem pa je dežela, v zgodovini katere je mogoče razbrati smernice za bodočnost našega kontinenta.

Dvodnevno srečanje se bo pričelo jutri dopoldne, ko bosta udeležence posveta sprejela župan in predsednik Pokrajine. Ob 16. uri bo zasedanje v pokrajinski sejni dvorani. V nedeljo bodo ob 9. uri položili venec na glavnem pokopališču, ob 10. uri pa se bo posvet za mir nadaljeval v konferenčni dvorani Espomego v Ul. della Barca.

razna obvestila

Slovensko stalno gledališče iz Trsta obvešča, da je vpisovanje abonmentov vsak dan od 17.30 do 19.00 (ob sobotah od 10.00 do 12.00) v Kulturnem domu v Gorici, Ul. Brass 20 (tel. 33288).

Društvo slovenskih upokoencev iz Gorice sporoča, da bo avtobus za izlet v Ribnico v nedeljo, 8. t. m., odpeljal s Travnika ob 8. uri mimo gostilne Primožič na Oslavje, v Štandrež in Sovodnje.

ŠKD Vipava obvešča člane in prijatelje ter vse, ki bi radi sodelovali pri kotalkarski dejavnosti, da vadijo zdaj trikrat tedensko v občinski telovadnici v Sovodnjah in sicer ob torkih in petkih med 18. in 20. uro ter ob sobotah med 15. in 17. uro. V tem času sprejemajo tudi prijave novih članov, oziroma kotalkarjev.

šolske vesti

Slovenske deželni zavod za poklicno izobraževanje v Gorici obvešča, da sprejemajo samo še danes prijave k sledečim tečajem: tečaj za programerje elektronskih računalnikov, tečaj za operaterje v zunanji trgovini, izpopolnjevalni tečaj za strojepejs in tečaj ažuriranja za animatorje na družbeno-vzgojnem področju. Interesenti naj se javijo v uradu SDZPI, Ul. Croce 3, tel. 81826, v dopoldanskih urah.

razstave

V občinski galeriji **Alle antiche mura v Tržiču** bodo danes ob 18. uri odprli razstavo slikark M. Grazie Persolje iz Gorice in Grazie Aiello iz Štaranca. Razstava bo na ogled do 12. oktobra ob delavnikih od 10. do 12. in od 17. do 19.30, v nedeljo od 10. do 13. ure.

kino

Gorica
CORSO 17.30—22.00 »Indiana John - l'ultima crociata«. M. Ford in S. Connery.
VERDI 17.30—22.00 »Indiana John - l'ultima crociata«.

Tržič
EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 18.00—22.00 »Scuola di polizia n. 6«.

Nova Gorica
SOČA - Nova Gorica 18.00 »Baby boom«. 20.15 »Pula po Puli — Vampirji«.
SVOBODA - Šempeter 20.00 »Arizona junior«. Ob 22. uri »Zgodba o Joani«.
DESKLE 19.30 »Ljubezinski stroj«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Bassi Rita, Ul. Don Bosco 175, tel. 32515.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
San Nicolò, Ul. I. Maggio 94, tel. 790338.

pogrebi

Danes v Gorici ob 8. uri Augusta Durjavic iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 10.25 Olga Sonson iz bolnišnice Janeza ob Boga v Gradišču, ob 12. uri Cosmo La Macchia iz splošne bolnišnice in cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 13.15 Giuseppina Baldassi iz splošne bolnišnice v Romansu.

Neodgovorno ravnanje na odlagališču

Odlagališče odpadnega materiala v Ulici Brigata Sassari je bilo in verjetno še bo predmet polemik. Tu naj bi odlagali izključno odpadni gradbeni material. Še zmeraj pa vozijo semkaj tudi take snovi, ki jih najbrž ne bi smeli. Obrabljene gume, vejevje, listje. Vse lahko vnetljive snovi, ki občasno »zagorijo«. Tako je bilo tudi v sredo popoldne, ko se je ogromen steber dima dvigal iz Mocchette. Sprva je kazalo, da gre za nesrečo, požar v bližnjem gospodarskem posloplju. Gasilci, ki so jih poklicali na kraj, so kaj kmalu ugotovili, da je gorel velik kup listja in trave, ki so ga pred dnevi pripeljali občinski delavci. Škode, materialne seveda, ni bilo nobene, vendar sta dim in smrad prepojila dobršen del neposredne goriške okolice. Da se je dražje in listje samo vnelo, je težko verjeti. Kakor tudi ni prepričljiva zgodba, da pride občasno do samovžiga tudi pri kupih obrabljenih avtomobilskih gum.

Na sliki: steber gostega dima na odlagališču - foto Čubej.

Razstavo Theatrum Adriae bodo predvidoma podaljšali

Razstavo Theatrum Adriae v pokrajinskem muzeju na gradu bodo predvidoma podaljšali še za mesec dni. Ostala naj bi odprta do 18. novembra. V tem času si jo bodo lahko ogledali dijaki srednješolskih zavodov, pa tudi številni obiskovalci iz tujine, zlasti iz Slovenije. Te dni je pokrajinski odbornik Panzera sprejel kar nekaj skupin »strokovno« podkovanih obiskovalcev iz Novega mesta, Kranja in Ljubljane. Nekaj kvalificiranih obiskov pričakujejo tudi v prihodnjih tednih.

Medtem ko bo razstava kartografije odprta še nekaj tednov, pa ostaja samo še nekaj dni časa za ogled nekaterih drugih razstav tako v Gorici kakor v Gradišču in Romansu.

Razstavo Marieschijevih slik na gradu bodo zaprli 15. oktobra in zdi se, da ni nobene možnosti za njeno podaljšanje, tudi zaradi eksponatov, ki so jih dobili na posodo. 15. oktobra se bo v Gradišču sklenila antološka razstava del Luisa Spazzapana, teden dni kasneje pa razstava o langobardski prisotnosti v Romansu, ki jo bodo zatem prenesli v Trst in Ljubljano.

Razstava zlatarskih izdelkov v pokrajinskem muzeju na gradu se je sklenila konec prejšnjega tedna.

V društvu Jadro v Ronkah začetek tečaja slovenščine

Kulturno in rekreacijsko društvo Slovencev v Laškem Jadro je pred nekaj tedni uspešno izvedlo poletni tečaj slovenščine za slovenske učence in dijake. Že takrat so se dogovorili, da bodo v redni sezoni priredili - ob drugih društvenih dejavnostih - likovni tečaj in tečaj slovenščine za Italijane. Obe zamisli sedaj uresničujejo.

Tečaj likovnega ustvarjanja je namenjen predvsem mladini, odprt pa je tudi odraslim. Tečaj bo vodil akademski slikar Milovan Valič iz Nove Gorice in se bo odvijal v društvenih prostorih v Romjanu ob ponedeljkih od 17. do 19. ure.

Trajal bo predvidoma tri mesece. Kdor želi, se še lahko prijavi pri društvenih odbornikih ali kar na sedežu, ko se bo začel tečaj.

Te dni začinjajo tudi s tečajem slovenščine za Italijane (odrasle), ki ga društvo Jadro prireja pod pokroviteljstvom Občine Ronke in v sodelovanju z Zavodom za šolstvo v Novi Gorici. Za tečaj je bilo tolikšno zanimanje, da so morali okrog štirideset interesentov razdeliti v dve skupini. Lekcije bodo za prvo skupino ob torkih od 19.30 do 21.30, za drugo pa ob četrkih od 19. do 21. ure. Tečaj slovenščine bo trajal šest mesecev.

Z avtomobilom zadela skupino otrok, ki so prečkali cesto

Za skupino osnovnošolskih otrok iz Marine Julie se je včerajšnji dan pričel v znamenju nesreče. Dva sta na zdravljenju v bolnišnici, drugi so užili zvrhano mero strahu. 6-letni Marco Carnese in njegov 5-letni bratranec Piero Carnese sta skupaj z nekaterimi sošolci stopila iz avtobusa v Ulici Cipressi, v neposredni bližini starega pokopališča v Tržiču. Namenjena sta bila v osnovno šolo Nazario Sauro. Druščina se je namenila prečkati cesto, kar je najbrž prepozno opazila 63-letna voznica fiata 126, Laura Furlan iz Trsta. Skušala je sicer vozilo zaustaviti, vendar ji ni uspelo preprečiti trčenja. Medtem ko so nekateri člani družine odskočili spet na rob ceste in na pločnik, je Marca in Piera oplazilo vozilo. Prvega so v bolnišnico sprejeli s prognozo okrevanja v sedmih dneh, zaradi prebite ustnice in drugih lažjih poškodb. Drugi pa se bo zdravil pet dni zaradi udarcev in odrgnin na nogah. Posledice prometne nesreče res niso težke, vendar bi bil obračuna lahko precej drugačen. Morda so prav učenci s hitrim reagiranjem preprečili najhujše.

Pridržana prognoza za mopedista

Precej težke notranje poškodbe je v prometni nesreči zadobil 48-letni Lucijan Pavio iz Štandreža, Ulica Tabaj 29, ki je na zdravljenju v goriški splošni bolnišnici, kjer so ga že včeraj popoldne operirali. Zdravniki so si pridržali prognozo.

Nesreča se je zgodila na Tržaški cesti v neposredni bližini bencinske črpalke Shell. Po ugotovitvah prometne policije je Pavio, ki se je peljal na motornem kolesu, trčil v avtomobil, ki ga je upravljal Maurizio Munarin iz Gorice, Ul. Cappella 4. Tako Pavio kakor Munarin sta vozila v isti smeri, to je iz predmestja proti centru. Menda je Munarin nameraval parkirati avto in je prav ob vzvratni vožnji za odstavo vozila prišlo do trčenja.

Sprva je kazalo, da mopedist ni utrpel hujših poškodb, vendar so zdravniki ob natančnejšem pregledu ugotovili nevarne poškodbe notranjih organov in so se zato odločili za takojšen kirurški poseg.

Upravna komisija podjetja APT

Goriški pokrajinski svet je na svoji zadnji seji, skoraj soglasno, obnovil mandat članom upravne komisije po-

krajinskega avtobusnega podjetja APT za letos. Člani komisije so Ermelino Peressini, Marino Marin, Giorgio Graden, Livio Dell'Orco, Adriano Bernardis in Italo Chiarion. Nadomestna člana sta Olivo Fattoretto in Milan Jarc.

Imenovanje, oziroma podaljšanje mandata je potekalo skoraj brez razprave. Prvič, ker je šlo v bistvu za formalnost, saj se leto nagiba koncu, drugič, ker se, kot se zdi, nekaj vendarle premika glede poenotenja vseh javnih podjetij v pokrajini.

Do tega koraka naj bi prišlo kmalu.

Ob volitvah spomladi Zeleni v Krminu za združitev levice

Krminska Zelena lista se zavzema za združen nastop levice na prihodnjih občinskih volitvah v Krminu. Nocoj ob 20.30 je napovedan sestanek v sejni dvorani Krminske gradbene zadruge v Ul. Collodi, na katerega so povabili okrog sedemdeset osebnosti krminskega političnega, družbenega in kulturnega življenja. Povabili so tajnika sekcij KPI in PSI ter vrsto drugih občanov, sestanek pa je odprt vsakomur.

Na srečanju - pojasnjujejo pri Zeleni listi - naj bi preverili ali obstaja v Krminu možnost in politična volja oblikovanja skupnega gibanja levice, ki naj bi temeljito obnovila politično in upravno prakso.

Dejavnosti v pokritem bazenu

Združenje Gorizia nuoto obvešča, da so pričeli z dejavnostmi v pokritem plavalnem bazenu. Za občinstvo je bazen odprt od ponedeljka do petka med 20. in 21. uro, ob sobotah pa med 19. in 21. uro.

V jutranjem in popoldanskem času pa se v bazenu odvijajo številne dejavnosti, tečajji plavanja za šoloobvezne otroke, za otroke v predšolski dobi, za starejše občane, tečajji podvodnega plavanja itd. Za podrobnejša pojasnila je na razpolago tajništvo združenja in sicer vsak dan od ponedeljka do petka med 16. in 19. uro.

čestitke

Ob rojstvu drugorojenčka PETRA čestita profesorju Henriku Lisjaku učno in neučno osebje oddelka zavoda Žiga Zois v Gorici.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1989-90

Friedrich Schiller: SPLETKE IN LJUBEZEN
Marij Čuk: LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI
Tennessee Williams: TETOVIRANA ROŽA
Ivan Cankar: JAKOB RUDA

Natalia Ginzburg: INTERVJU

Paul Claudel: MARIJINO OZNANJENJE (MGL Ljubljana)
Dušan Jovanovič: ZID, JEZERO (Drama SNG Ljubljana)

ABONMA V GORICI

Vpisovanje abonmentov od 17.30 do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v Kulturnem domu, Ul. Brass 20, tel. 33288.

ABONMA V TRSTU

Vpisovanje abonmentov od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 14. ure v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4, tel. 734265.

Večjezični gledališki projekt Krötzove Moške stvari za zблиževanje ljudi

V gledališču v Ul. Fabbri 2 bo drevi italijanska premiera dela bavarskega sodobnega avtorja Franza Xavera Krötza Robe de omini (v originalu Männersache), ki ga je pripravila gledališka zadruga La Collina. Predstavo je režiral Mario Uršič, ki je delo tudi prevedel v tržaško narečje. V igri nastopata Miranda Caharija in Claudio Misculin (na sliki), sceno je pripravil Marjan Kravos, kostume pa Marija Vidau. Glasbena spremljava je delo tržaškega glasbenika Giampaola Korala. Z dramo Roba de omini začenja zadruga La Collina svoj gledališki načrt z naslovom Obmejne dežele: Alpe-Jadran, s katerim želi približati gledališke ustvarjalce različnih jezikovnih stvarnosti.

Publikacijo so predstavili pred dnevi v Kopru Izid zbornika ob 40-letnici Obalnega planinskega društva

Obalno planinsko društvo iz Kopra, ki šteje preko 1.880 članov, je 40 let svojega delovanja in bližajočo se 100-letnico slovenske planinske organizacije počastilo z izdajo zbornika, ki planinsko in širšo javnost seznanja z delovanjem planincev iz Slovenske Istre, ki so v tem sorazmerno kratkem obdobju vendarle nekaj prispevali v zakladnico narodove planinske in kulturne zgodovine. Predstavitve zbornika je bila pred dnevi v osrednji knjižnici Srečka Vilharja v Kopru. Na predstavitvi so se poleg sodelujočih piscev in fotoreporterjev zbornika zbrali še predstavniki delovnih organizacij, ki so omogočili izdajo zbornika na 144 straneh z lepimi barvnimi in črno-belimi fotografijami v nakladi 1000 izvodov.

Prisotne je pozdravil predsednik domačega društva Karlo Kocjančič in se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri izdaji zbornika. Glavni urednik Jože Kržič pa je predstavil, kako je nastajal zbornik ter njegovo vsebino. Vrsto let je planinske zanesenjake s slovenske obale gnala želja, da bi izdali monografijo o Slavniku, »Istrskem Triglavu«. Niso se ustrašili pisanja, problem pa so predstavljali finančni stroški, zato so se odločili, da ob 40-letnici svojega delovanja izdajo zbornik, v katerem bodo predstavili tudi ta del slovenske zemlje. Ko so se odločili za izdajo zbornika, so imeli pred očmi premajhno odprtost javnosti, kljub temu da je njihova planinska organizacija ena množičnejših na njihovem območju, ter željo po obširnejši predstavitvi Slavnika. To so pred kratkim tudi uresničili in tako s pomočjo nekaterih delovnih organizacij izdali zbornik.

V uvodnem delu zbornika predstavljajo osebnosti, ki so se s svojim življenjem in delom zapisale v planinsko zgodovino na nacionalni in krajevni ravni, ljudi, katerih ideje, znanje in požrtvovalna dolgoletna aktivnost so bile in bodo vodilo in zgled njihove

planinske dejavnosti. Tako so veseli voščila častnega predsednika Planinske zveze Slovenije Mihe Potočnika, ki se je tudi udeležil predstavitve zbornika. Dr. Tone Stroj in je zapisal o narodnjaku na zahodni meji dr. Henriku Tumi, katerega delo je pomembno za razvoj alpinizma in planinstva. Karlo Kocjančič pa je predstavil lik Vinka Lovrečiča, ki je bil vseskozi predan planinstvu na Koprskem, in krajinolovca in planinskega pisca dr. Viktorja Vovka.

Osrednje mesto v zborniku zajema predstavitve Slavnika in njegove okolice. Uvodni spis prvega predsednika koprškega planinskega društva dr. Vovka je še danes zgled resnega, temeljitega in kompleksnega pristopa pri preučevanju krajev in ljudi. Članek so v celoti ponatisnili iz Planinskega vestnika 1958. leta. Sledijo strokovni članki o geološki zgradbi, rastlinskem in živalskem svetu Slavnika ter o pomembnejših jamah Slavniškega pogorja in njegove okolice. Poglavlje zaključujejo spisi o gradnji Tumove koče, Maks Zadnik pa je v članku »Partizansko bojevanje na prehodih iz Brkinov v Istro« poudaril vlogo Slavnika in krajev pod njim med NOB.

V tretjem delu, pretežno potopisnem poglavju, se pisci s spomini vračajo na delček prehojenih poti po naših in tujih gorah. To poglavje se zaključuje z delčkom korespondence med dr. Vovkom, prvim in dolgoletnim predsednikom PZS, in prof. Orlom, tedanjim urednikom Planinskega vestnika. Korespondenco, ki razkriva vso človečnost in pristno prijateljstvo obeh dopisovalcev, hrani Obalno planinsko društvo Koper. Na predstavitvi zbornika so menili, da bi morali te korespondenci dati večji poudarek in jo mogoče, ob drugi priložnosti, podrobneje predstaviti.

Zbornik se zaključuje s kroniko delovanja obalnega planinskega društva

Koper, ki je bilo ustanovljeno pred 40 leti. Ob tem so se spomnili tudi takratnega predsednika Planinskega društva Trst Zorka Jelinčiča, o katerem pa žal ni kaj več napisano v zborniku. Na večeru predstavitve zbornika v Kopru pa je bilo malo članov Slovenskega planinskega društva iz Trsta, iz katerega je nastalo koprsko društvo. Najpomembnejše planinske dogodke od ustanovitve, o gibanju članstva, alpinizmu, izletništvu, mladinskem odseku, članstvu v odborih in komisijah, častnih članih, članih odlikovanih s častnim znakom PZJ in PZS, dobitnikih spominske plakete PZS, državnih odlikovanj in priznanj ter drugo, so v zadnjem delu zbornika na skrajšan način tudi prikazali.

Planinci iz Kopra so lahko vzor ostalim društvom, saj so veliko dela vložili v izid zbornika. Zbornik je v prodaji v vseh obalnih knjigarnah in pri Obalnem planinskem društvu.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Ameriška pisateljica v Cankarjevem domu

V okviru video festivala v Cankarjevem domu v Ljubljani bo drevi ob 20. uri v mali dvorani CD video performance znane ameriške pisateljice Constance De Jong (New York). Constance De Jong sodi med mlajše postmoderne pisateljice nove ameriške literature. Njena knjižna dela Modern Love (1977) in Satyagraha: M.K. Gandhi in South Africa (1983) sta bili pozneje adaptirani za glasbene opere Philipa Glassa.

V Ljubljani se predstavlja kot pisateljica, ki je v sodelovanju z video umetnikom Tonyjem Ourslerjem pripravila video performance Sorodniki — video in literatura v postmodernem, izrazito produktivnem objemu.

Pretekli teden v organizaciji evropskega združenja Utopica Srečanje mladih arhitektov v Portorožu

Od 24. do 30. septembra je v Kosmačevi hiši v Portorožu potekalo prvo mednarodno srečanje neodvisnega evropskega kulturnega združenja mladih arhitektov, ki delujejo pod imenom - Utopica. Samo Cafnik, organizator tega srečanja nam je povedal, da segajo začetni koraki tega združenja v leto 1986 in sicer v Benetke, sčasoma pa se je razmahnilo čez celo Evropo oziroma tudi v ZDA in Kanado.

Uradno ima združenje Utopica svoj sedež v Benetkah, mreža njenih podružnic pa je razprostranjena v Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Kanado, Čehoslovaško, Dansko, ZRN, DDR, Finsko, Francijo, Grčijo, Madžarsko, Italijo, Malto, Nižozemsko, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Španijo, Švedsko, Veliko Britanijo, ZDA in Jugoslavijo.

Utopica je institucija, ki združuje različne medije od tradicionalno arhitekturnih projektov do izdajanja revije. Zadnja, tretja številka revije Utopica je na Bienalu arhitektov v Sofiji dobila posebno priznanje. Naslednja številka, ki bo kot predhodna tematska, bo najverjetneje tiskana v Slo-

veniji (prav tako tudi ostale publikacije), zato so se člani združenja odločili organizirati zadnji uredniški termin v Portorožu, saj so v prijetnem ambientu Kosmačeve hiše našli vse potrebne bivalne in delovne pogoje. Člani združenja so tudi izrazili željo, da bi prihodnje leto v Kosmačevi hiši v Portorožu pripravili razstavo, ki naj bi ponazorila njihovo uspešno delovanje širom po Evropi. Utopica je sicer v Jugoslaviji že bila predstavljena (Radio Student Ljubljana, TV Beograd) vendar bo šele omenjena razstava prvič pri nas celovito predstavila moderne tokove arhitekture skozi programske zasnovne tega ambicioznega združenja. Obstajajo tudi realne možnosti, da bi tovrstna srečanja mladih arhitektov v Portorožu postala tradicionalna, kar bi poleg že uveljavljenih dnevoev arhitekture (organizator Obalne galerije Piran) še dodatno obogatila kulturni utrip v piranski občini.

SLAVKO GABERC

S skupino Gallus Consort bo nastopil Igor Pomykalo Zadnji koncert glasbenih popoldnevov na Repentabru

Igor Pomykalo

S koncertom glasbenega ansambla Gallus Consort se bodo v nedeljo, 8. oktobra, zaključili letošnji glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe Repentabru. S skupino Gallus Consort, ki jo sestavljajo Dina Slama, Irena Pahor in Miloš Pahor bo tokrat nastopil tudi hrvaški glasbenik Igor Pomykalo (viola da gamba in lira da braccio). Igor Pomykalo je po rodu z Reke, glasbeno akademijo pa je dokončal v Zagrebu (glavni predmet viola). Že dve desetletji se ukvarja s staro glasbo (srednji vek, renesansa, zgodnji barok). Že vrsto let živi na Dunaju, kjer je tudi ustanovil ansambl Lyra, s katerim je koncertiral v številnih evropskih državah.

V zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev

Zanimiva Kraigherjeva in Župančičeva pisma

Med štirimi novimi knjigami iz zbirke Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev je kot 185. zvezek izšla deseta (in s tem zadnja) knjiga Zbrana dela Lojza Kraigherja. Uredil jo je Dušan Moravec in si pridobil zaslug, da je Kraigherjevo delo v sorazmerno kratkem času kompletno predstavljeno današnjemu prijatelju domače besede. In to v kritični izdaji. V tej izdaji pomenijo pisateljeva pisma seveda poseben sestavni del pisateljevega opusa. Niso sicer literatura, pomenijo pa veliko za razumevanje posameznih del in pisateljeve človeške in umetniške osebnosti. Zato je deseta knjiga Kraigherjevega zbranega dela pomembna. Daje nam vpogled v Kraigherjevo osebnost, predstavlja pa tudi tehten prispevek k razumevanju Kraigherjevih umetniških stvaritev. Povrh vsega pa nam odkriva čas, v katerem je Kraigher živel in ustvarjal. To pa je bil čas dveh svetovnih vojn in obdobja med njima, pa še čas naše povojne stvarnosti, ki jo je Kraigher sodozivljal. Slovenski bralec, ki mu je pri srcu domača književnost, bo torej lahko z zanimanjem prebiral Kraigherjeva pisma in spoznaval mnogo tehtnega. Tako v pogledu pisateljeve umetniške ustvarjalnosti, nastajanja posameznih del in njihove usode. Spoznaval bo Kraigherjeve stike z najrazličnejšimi kulturnimi in javnimi delavci Kraigherjevega časa, zlasti s Cankarjem, Jušem in Ferdodom Kozakom, Župančičem, Tumo, Ferdodom Gordinom, Benom Župančičem, Albrechtom, Danilom Lokarjem, Ingoličem in drugimi. Gre za celo plejado sloven-

skih kulturnih in javnih delavcev, umetnikov, urednikov, kritikov, pisateljev, dramaturgov in drugih, s katerimi je Kraigher bil v prijateljskih ali zgolj priložnostnih oz. poslovnih stikih. V teh pismih se na eni strani kaže Kraigherjeva preobčutljiva narava, v zadnjem času tudi starostna zagrenjenost, pa tudi mnoge nedokazane obdolitve raznih ljudi, ki jih je smatral, da so mu sovražni ali vsaj nenaklonjeni. V njih pa se kaže tudi skoraj idilični čas pred prvo svetovno vojno, ustvarjalni polet po prvi vojni in nemirni čas po zadnji vojni. Skratka gre za pisateljevo osebnost in za delček slovenske kulturne preteklosti, ki jo spoznavamo iz tega branja. Zlasti še, če ob pismih prebiramo opombe urednika, ki obsegajo kar 120 strani in ki niso nič manj zanimive kot sama pisma, so pa bistven sestavni del knjige. Moravčevo delo je ob teh pismih vredno priznanja, saj je stvarno, dovolj obširno, pa ne preprodbno, predvsem pa zanimivo. Sicer pa je ob tej knjigi imel svoj delež tudi glavni urednik zbirke zbranih del slovenskih klasikov France Bernik, ki je uredniku pomagal pri izboru Kraigherjeve korespondence. Iz knjige so namreč izpadla nekatera preveč osebna pisma in tudi pisma, ki jih je pisatelj pisal svojemu sinu in vodilnemu slovenskemu politiku po vojni Borisu. Sicer pa je pri izboru veljalo, da so v knjigo prišla tista pisanja, ki so kakorkoli pomembna za osvetlitev pisateljskega dela. Ta svoj izbor pa urednik pojasnjuje v uvodni besedi h knjigi. Ob znanem

dejstvu, da so pisma pisateljev po svoje zanimiva, velja ta ugotovitev ob knjigi Kraigherjevih pisem še toliko bolj.

Oton Župančič: Zbrano delo, XI. knjiga

Enajsta knjiga zbranega dela Otona Župančiča, po vrsti že 159. knjiga zbirke zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, prinaša drugi del Župančičeve korespondence. Tudi to knjigo je uredil Joža Mahnič, ki je prispeval

Oton Župančič

obširne opombe z razlagami posameznih pesnikovih pisem. Zajetna knjiga s 180 stranmi drobnih opomb pomeni dodatno osvetlitev Župančičeve osebnosti, prispevek k razumevanju pesnikovih stvaritev, deloma pa nam kaže tudi čas. Pri tem je najbolj tehten prispevek k temu tisti sklop pisem, ki jih je Župančič pisal neposredno po prvi svetovni vojni iz hrvaškega Primorja, kjer je bil na počitnicah. In pa tista pisma, ki so nastala neposredno pred zadnjo vojno v Koči vasi na Notranjskem.

Urednik je prvo knjigo Župančičevih pisem uvrstil predvsem pisma Bertti Vajdičevi, obsegajoča čas od 1887 do 1910. V to drugo knjigo pisem naj bi bila uvrščena pisma od takrat dalje do konca prve svetovne vojne. Ko pa je urednik dobil pisma napisana ženi Ani, je moral čas skriti na obodje do leta 1911; zato pa je v knjigo uvrščena celotna korespondenca, namenjena življenjski družici. V knjigi manjka več pisem (tako pravi urednik v spremni besedi k opombam), med njimi mnoga, ki so se izgubila v zadnji vojni. Med ohranjenimi in objavljenimi pismi pa jih je zelo veliko, ki pomenijo dragoceno kulturnozgodovinsko gradivo. Tako so objavljena pisma pesnikovim prijateljem Francu Dergancu, Murnu, Lojzu Kraigherju, Mateju Hubadu, Antonu Lajovicu, založniku Schwentnerju, Rajku Nahtigalu in drugim, katerim se je oglašal predvsem z Dunaja, kjer je Župančič študiral. To je razumljivo, saj obsega časovni mejnik teh knjig letnica 1911. Zato so zanimivejša

in bližja pisma, napisana ženi, ki obsegajo čas do leta 1946. Seveda je treba pri tem upoštevati, da je po poroki Župančič živel z družino in da so pisma nastajala le takrat, ko je bil ločen od nje. To pa je bilo predvsem v času njegovega okrevanja po prvi svetovni vojni, ko se je daljši čas mudil v Krajevici in Crikvenici, pa čas, ko je bil na gradu v Kočah v Loški dolini, prav tako na počitnicah. Nekatera pisma pa so nastajala na njegovih potovanjih po Skandinaviji in Angliji. Tako tudi vsebinsko pisma razpadejo na čas pesnikovih mladostnih stremeljenj, prvih pesniških stvaritev, prvih izdaj in na čas zrelega ustvarjanja, prevajanja Shakespeara, borbe za kruh in za premagovanje zdravstvenih ter osebnostnih težav. Tako pred bralcem živje obrabi pesnikovih sodobnikov, pa tudi tedanji čas s svojimi političnimi in kulturnimi značilnostmi. Manj je morda pesnikovih besed, ki bi se tikale njegovega pesniškega ustvarjanja, več pa je govora o njegovem približevanju in prevajanju Shakespeara. Jasno je, da kažejo pisma tudi Župančičevo zaskrbljenost sprčo povojnih razmer, pa njegovo skrb za družino. Vsa skupaj pa so del Župančičevega opusa, ki ga je vredno spoznati, če hočemo razumeti pesnikovo umetniško in človeško osebnost. Morda pa bodo ta pisma za širši krog današnje mlajše generacije vendarle manj privlačna. Za resnejšega poročevalca slovenske preteklosti, kulturne in družbene problematike pa je to izjemno dragoceno gradivo. Precej k razumevanju vsega tega pa pripomorejo urednikove skrbne in obširne opombe. (Sl. Ru.)

Strog ukrep UEFA Ajax na poti Angležev

ZUERICH — Sinoči se je v Zürichu sestala disciplinska komisija evropske nogometne zveze UEFA ter zelo strogo ukrepala proti nizozemski ekipi Ajaxa. Zaradi hudih izgredov, ki so se dogodili med povratnim srečanjem prvega kola pokala UEFA, je kaznovala Nizozemce s prepovedjo igranja za dve leti v kateremkoli evropskem pokalu, poleg tega pa je dodelila zmago ekipi Austria z Dunaja s 3:0. Slednja se bo tako v šestnajstini finala pokala UEFA srečala z zahodnonemškimi moštvom Werderja iz Bremena.

Kot znano, so med tekmo Ajax - Austria domači navijači v osmi minuti prvega podaljška pri izidu 1:1 (prva tekma se je zaključila z izidom 1:0 za Avstrije) vrgli nasprotnikovu vratarju železno palico v hrbet ter ga seveda ranili. Sodnik je tekmo prekinil, takoj pa je bilo jasno, da bo zmaga pripadla Austri in da bo Ajax z gledno kaznovan.

Proti kazni se je izrekel predsednik Ajaxa Van Praag, ki je izjavil, da je sicer pravilno in pravično, da je Ajax izločen iz letošnjega tekmovanja UEFA, vendar je kazen dveh let pretirana in v bistvu zelo krivična za nizozemsko enajsterico. Van Praag je še najvil priziv proti tej odločitvi disciplinske komisije UEFA.

Zanimivo je, da so člani vodstva Austrie komentirali ta disciplinski ukrep s precejšnjim začudenjem, češ da je "kazen zelo huda, če jo primerjamo drugim podobnim dogodkom, ki so se zgodili v zadnjih sezonah v evropskih pokalih" ter še izrazili svoje obžalovanje zaradi incidentov, ki so oškodovali tako prestižno ekipo, kot je Ajax.

Potrdili kazen za Triestino

RIM — Prizivno sodišče italijanske nogometne zveze je odbilo priziv Triestine, kateri so eno tekmo prepovedali odigrati na domačih tleh. Tržaška enajsterica bo tako morala v nedeljo, 15. t. m., igrati domače srečanje proti Messini ali v Mestrah ali v Vicenzi. Obenem je CAF sprejela priziv Lazia proti izključitvi Amarilda za dve koli ter jo znižala za eno, katero je že preostal.

Povratna tekma 1. kola košarkarskega pokala prvakov Milančani brez težav

PHILIPS - BENFICA 92:73 (46:34)
PHILIPS: Chiodini, Aldi 7, Pittis 18, D'Antoni, Governi 6, Anchisi, Meneghin 8, Riva 21, Montecchi 16, McAdoo 16.

BENFICA: Fernando 2, Lisboa 6, Leira 2, Jean Jacques 10, Freire 2, Plowden 12, Madaleno 2, Lita 10, Flowers 27.

SODNIKA: Petrović (Jug.) in Saint Aubert (Fr.); PM: Philips 13:18, Benfica 9:12; PON: nihče; TRI TOČKE: Pittis 1:2, D'Antoni 0:1, Riva 3:6, Montecchi 1:4, Lita 0:1, Lisboa 2:11, Freire 0:2; GLEDALCEV: 3 tisoč.

MILAN — D'Antoni in tovariši so se brez težav uvrstili v 2. kolo pokala prvakov. Potem ko so že v gosteh zmagali (112:99), so sinoči v bistvu odigrali zahtevno trening tekmo, saj jim Protugalci niso bili dorasli. Poleg vsega je izredno črn dan imel še njihov najboljši strelec Lisboa (v prvem srečanju je dosegel 36 točk, včeraj samo 6). Do 13. minute so se sicer še kar dobro držali, ko pa so Milančani začeli zares, je bilo tekme konec.

Brez konjskega športa na OI v Barceloni?

BRUSELJ — V Španiji se je nezadržno razpasla epidemija konjske kuge, zaradi katere je celo vpraš-

ljiva izvedba konjskih tekmovanj na olimpijskih igrah v Barceloni leta 1992. Doslej so bili prisiljeni zaklati že ogromno število okuženih živali, a vse kaže, da so vsi ukrepi ne zadostujejo, postopek cepjenja pa je pomanjkljiv.

Manzoniju 3. etapa dirke po Laciju

CASALVIERI (Frosinone) — Na tedenski mednarodni dirki po Laciju za amaterje je tretjo etapo dobil Italijan Mario Manzoni, ki je v sprintu odpravil glavino, v kateri je kot dvajseti na cilj prispel tudi Jugoslovan Papež.

Na atletskem svetovnem pokalu brez dopinga

LONDON — Mednarodna atletska zveza je sporočila, da je izid protidoping kontrol, ki so jih izvedli med zadnjim svetovnim pokalom v Barceloni, negativen. Pregledali so 45 atletov. Negativen je tudi izid tako imevanih nenapovedanih pregledov, ki so jih izvedli na prvenstvih Avstralije, Bolgarije, Belgije, ZRN, Španije in na južnovzhodnih azijskih igrah.

Lovorov venec za največjega

Po premočni zmagi na mednarodnem šahovskem turnirju v Tilburgu je svetovni prvak Garri Kasparov (na sliki AP) v točkovnem ratingu ELO, ki upošteva prav vsako odigrano partijo, prehitel celo Bobbyja Fischerja iz leta 1972 ter z 2795 točkami ustvaril rekord vseh časov, odkar so seveda uvedli točkovni rating.

kratke vesti - kratke vesti

Nov rekord Longojeve

CIUDAD MEXICO — Nepremagljiva francoska kolesarka Jeannie Longo je na odprtem dirkališču v glavnem mehiškem mestu izboljšala svoj svetovni rekord na treh kilometrih. Razdaljo je prevozila v 3'38"190. Prejšnji rekord je dosegla 25. septembra letos na isti progi, takrat pa je bila za 3'450 počasnejša.

Ickx pred Vatzenom

ABU SIMBEL — Na rallyju faroov je včerajšnje etapo dobil Belgijec Ickx pred timskim tovarišem Vatzenom, med motociklisti pa je znova zmagal Italijan De Petri. Skupni lestvici: avto - 1. Vatzen (peugeot 405 T16) 2:31'01"; 2. Ickx (peugeot 405 T16) po 42'35"; 3. Aurio (buggy) 1:18'25". Moto - 1. De Petri (cagiva) 10:38'58"; 2. Peterhansel (yamaha) 13'22"; 3. Orioli (cagiva) 14'33"; 4. Picco (yamaha) 26'57".

Alliot odslej peš

CAEN — Francoski pilot formule ena Philippe Alliot ne loči dirkališča

od avtoceste. Avgusta letos je policijska izvidnica ugotovila, da je s svojim porschejem 928 vozil po neki avtocesti na s hitrostjo 233 km na uro! Dobil je okrog 160.000 lir globe, štirideset minut kasneje pa so ga spet ustavili, ker je vozil »le« 218 km na uro. Po drugem prekršku so mu za šest mesecev odvzeli vozniško dovoljenje.

Šah v Portorožu

PORTOROŽ — Na šahovskem posamičnem prvenstvu Slovenije so odigrali 4. kolo, v katerem je domačin Veber doživel četrti poraz. Velja pa omeniti partijo med vodilnim Gostišo in Marinskem, v kateri je Gostiša padla zastavica le potezo preden bi material nasprotnika.

REZULTATI 4. KOLA: Luzar - Plesec remi, Gostiša - Marinek 0:1, Mikac - Veber 1:0, Krumpačnik - Orel remi, Justin - Črepan remi. VRSTNI RED: Gostiša, Luzar, Črepan in Plesec 2,5; Marinek, Truta, Justin in Mikac 2, itd. (Kreft)

Za zimske olimpijske igre ob tromeji Dežela ustanavlja odbor

TRBIŽ — Podpredsednik deželnega odbora FJK Gioacchino Francescutto je napovedal, da bodo v kratkem ustanovili deželni odbor za podprtje skupne kandidature Trbiža, Beljaka, Kranjske gore in Jesenic za izvedbo zimskih olimpijskih iger leta 1998. Podobno pobudo izoblikujejo tudi v Sloveniji in na avstrijskem Koroškem.

V naslednji fazi bodo ustanovili skupni meddeželni odbor, ki bo materialno pripravil skupno kandidaturo. Francescutto je v poročilu za deželni odbor poudaril, da je skupna kandidatura treh dežel, ki so jo predstavili lani v Benetkah ob priliki plenarnega zasedanja skupščine Alpe Adria ob njeni desetletnici, naletela na ugoden odziv v vladnih krogih in olimpijskih odborih Italije, Avstrije in Madžarske. O tej pobudi se je v New Yorku z jugoslovanskim in avstrijskim kolegom pogovarjal tudi italijanski zunanji minister Gianni De Michelis, o tem pa bodo razpravljali tudi na sestanku, ki ga bodo na ravni zunanjih ministrstev imeli novembra v Budimpešti.

V končni fazi bo moral meddeželni odbor pritisniti na državne olimpijske odbore in na mednarodni olimpijski odbor, da bi ta odpravil sedanji pravilnik, ki predvideva, da lahko olimpijske igre organizira ena sama država.

Razsodbe o Mansellu še ni

PARIZ — Mednarodno prizivno sodišče avtomobilске zveze je odložilo razsodbo o prizivu Ferrarija v zvezi z diskvalifikacijo Nigela Mansella po dogodkih na VN Portugalske, kar v krogih italijanske hiše formule ena ocenjujejo kot dokaz trdnosti svojih argumentov. Pariško sodišče je zaslialo samega pilota in tehničnega vodjo Fioria ter priznanega okulista, ki je skušal dokazati, da Mansell ni mogel videti črne zastave, s katero so mu med dirko ukazali, naj se ustavi. Med dokaznim gradivom je baje tudi izjava Senne, da tudi sam ni videl črne zastave. Prizivno sodišče se bo izreklo šele potem, ko bo znan izidi Ferrarijevega priziva na državno portugalsko sodišče.

Na stadionu 1. maj v Trstu Predstavili Bor Radensko

Ob prisotnosti predsednika deželne košarkarske zveze Norina Jacobuccija je bila v sredo na 1. maju uradna predstavitev članske in mladinske ekipe Bora Radenske, na kateri je predsednik KK Bor Marino Ažman seznanil prisotne o načrtih za letošnjo sezono

Na mitingu na Kolonji Cosloviccheva izvrstna

Na meddruštvenem mitingu za metalce, ki je bil v sredo na Kolonji, je daleč najboljši rezultat tekmovanja dosegla metalca kopja AD Bor Infordata Claudia Coslovich, ki je s sijajnim metom 47,02 m resnično prekosila samo sebe, saj je bilo pričakovati, da so meti okoli 45 m glede na fizično zmogljivost njen letošnji maksimum. Borovka pa je očitno poiskala rezerve v tehniki meta, ki je po našem mnenju najboljša tehnika meta kopja pri ženskah v Italiji, Claudia sama pa najboljši perspektivna metalca kopja v državi. Njen rezultat (trenutno neuradno drugi najboljši v Italiji pri juniorkah), ji daje vse možnosti, da v naslednji sezoni osvohi sam vrh. V njeni sencji je na mitingu nastopil tudi kadet Roberto Paulica, ki je s 38,26 m v kopju, 24,52 m v disku in 25,50 m v kladivu v postavil svoje nove osebne rekorde. (I. P.)

Košarkarski turnir Cicibone

V okviru priprav na začetek promocijskega košarkarskega prvenstva na Tržaškem (11. novembra) bo Cicibona jutri in v nedeljo priredila turnir, na katerem bo poleg 3 naših moštev, ki bodo igrala v promocijski ligi na Tržaškem in Goriškem (Kontovel, Dom in Cicibona), še selekcija igralcev Brega, Poleta in Sokola, ki bodo nastopali v 1. diviziji.

SPORED: jutri ob 17.00 Cicibona - Dom; ob 19.00 Kontovel - Selekcija; nedelja, 8.10: ob 9.00 finale za 3. mesto; ob 11.00 finale za 1. mesto. Vse tekme bodo na stadionu 1. maj v Trstu. (Jan)

V nedeljo v organizaciji ŠZ Sloga Odbojkerski turnir

V nedeljo bo v organizaciji ŠZ Sloga zdaj že tradicionalni moški in ženski odbojkerski turnir za igralce in igralke kategorije under 18. Turnir bo tokrat na sporedu četrtič, letos pa bo ženski del turnirja poimenovan Memorial Sonja Kokeravec. Z njim bo naše društvo počastilo spomin svoje mladinke, ki je lani izgubila življenje v prometni nesreči.

Ker se pri nas v teh dneh začneja uradno prvenstvo under 18, bo prav gotovo zanimivo gledati domačinke, ki nastopajo letos skorajda v enaki sestavi kot v lanskem prvenstvu, le da se jim bo pridružila še Savina Žbogar, kar predstavlja za Slogo seveda okrepitev, zlasti na mreži. Ogorodje ekipe sestavljajo igralke prve postave, pridružilo pa se jim bo še šest klubskih tovarišic letnika '75. Slogine nasprotnice bodo tržaška OMA, lanski pokrajinski prvak v tej kategoriji, Ausa Pav iz Červinjana, prva ekipa tega društva nastopa v C-1 ligi, in že tradicionalni gost Sloginih turnirjev Fužinar z Raven na Koroškem, ki tudi uvršča v mladinsko postavo več igralke prve ekipe.

V moški konkurenci bo Sloga nastopila s postavo, ki bo letos tudi uradno nastopala v prvenstvu under 18 in ki jo sestavlja tudi vrsta mlajših igralcev. Nasprotniki slogašev bodo videmski VBU, ki se že nekaj let ponaša z zelo dobro pripravljenimi mladinskimi ekipami, goriška Olympia z nekaterimi člani prve postave in ravenski Fužinar. Na mladinski ravni Fužinar sodi že dalj časa med najboljše ekipe v Sloveniji, mladinci pa bodo prišli na turnir po uspešnem gostovanju na Českoslovaškem.

SPORED - MOŠKI (telovadnica v Repnu): ob 10.00 Sloga - VBU, sledi Olympia - Fužinar, ob 15.00 finale za 3. mesto, sledi finale za 1. mesto; DEKLETA (telovadnica na Opčinah): ob 10.00 Sloga - Ausa Pav, sledi OMA - Fužinar, 15.30 finale za 3. mesto, sledi finale za 1. mesto. Nagrajevanje vseh ekip bo v openski telovadnici. (Inka)

danes igra za vas - danes igra za vas

Ervin Gombač

Ervin Gombač (letnik 1934) je v zamejstvu zelo znan zaradi svoje vsestranskosti, predvsem pa se je posvetil planinstvu. Že od mladih nog, ko se je bavil s smučanjem, odbojko ter jamarstvom in alpinizmom pri Clubu Alpino Triestino, je član SPDT. Od leta 1972 je odbornik tega društva, od 1977 pa njegov tajnik. Bil je tudi načelnik smučarskega oddelka in eden od pobudnikov pobratena s PD Integral iz Ljubljane. Gombač je tudi predsednik zavodskega sveta šole Stefan. Peter Ažman je zadel osem izidov.

totocalcio

Ascoli - Bologna	1 X
Cesena - Lazio	X
Cremonese - Milan	X
Inter - Bari	1
Juventus - Atalanta	1 X
Lecce - Fiorentina	1 X 2
Roma - Napoli	X
Sampdoria - Verona	1
Udinese - Genoa	1 X
Brescia - Cagliari	1 X 2
Cosenza - Torino	X 2
Derthona - Casale	1
Modena - Alessandria	1

konjske dirke - konjske dirke

V Neaplju bi se moral Hollyhurst (sk. 1), ki je imel v nedeljo nekoliko smole, boriti za zmago, saj starta v prvi vrsti. V sk. 2 je med najmočnejšimi Fiaccolla Effe, saj se je pred kratkim zelo izkazal, v sk. X pa bi lahko presenetil Jef's Spice, čeprav bo startal v drugi vrsti.

V Bologni bi Digueron (sk. X) ne smel ponoviti napak iz nedavnih dirk. V tem primeru bi moral biti prvi favorit. V sk. 1 moramo paziti na Efraima, ki je v dobri formi, v sk. 2 pa moramo omeniti Eveha, ki je dokazal, da je vse boljše.

V Rimu je dirka zelo izenačena, zato je težko napovedati zmagovalca. Mi poskusimo v sk. 2 s konjem Botton Toni, ki se ne boji dolge dirke. V sk. 1 bi omenili Gepinica, ki se je na zadnjih tekmah vedno izkazal. V sk. X nam ugaja Dismal Ben, ki ima dober izhodišnji položaj.

V Montecatiniju bi omenili Enia Montecca (sk. 2), čeprav starta v tretji vrsti, v sk. X pa je Giorgio Sca pokazal velik napredek in bi se moral boriti z najboljšimi. V sk. 1 pa je Fideos kandidat za zmago, saj je progla prav primerna zanj.

V Tarantu bi moral Bisliante (sk. 1), ki v nedeljo ni imel sreče, biti v formi

in torej računati na dobro uvrstitev. V sk. X bi omenili Gideorsa, ki ima dobro "športno obdobje", v sk. 2 pa moramo paziti na Eposa, ki bi se moral uvrstiti med najboljše.

V Padovi je Fiza del Lario (sk. 1) zelo hiter na izhodišču, če pa bo vodil od začetka, bo verjetno tudi zmagal. V sk. X nam ugaja Fragaria, čeprav nima najboljših številke, v sk. 2 pa je God Pseed pokazal dobro formo in se lahko uvrsti med prve.

Ta teden ni dirke tris zaradi vsedrjavne stavke.

totip

1. — prvi	1
drugi	X 2
2. — prvi	X
drugi	1 2
3. — prvi	2
drugi	1 X
4. — prvi	2
drugi	1 X
5. — prvi	1
drugi	X 2
6. — prvi	1
drugi	X 2

obvestila

TPK SIRENA obvešča, da ima na svojem terenu ob morju še nekaj prostih mest za zimovanje čolnov.

ODSEK ZA REKREACIJO ŠK KRAS obvešča, da bo rekreacijska telovadba za odrasle potekala ob torkih in petkih od 21. do 22.30 v Športno-kulturnem centru v Zgoniku. Vpisovanje in ostale informacije v tajništvu Centra ob ponedeljkih od 19. do 20. ure, tel. 229477.

ŠPORTNA ŠOLA TRST obvešča, da je v teku (vpisovanje je še možno) redna vadba splošne telovadbe za otroški vrtec, in sicer na stadionu 1. maj v Trstu (Vrdelska cesta 7, tel. 51377). Urniki: ob ponedeljkih od 16.15 do 17.15, ob četrčkih od 16. do 17. ure.

Prav tako je na stadionu 1. maj v teku (vpisovanje je še možno) redna skupna vadba roditeljev in otrok (starost 2-3 leta). Urniki: ob ponedeljkih od 17.15 do 18.15 in ob četrčkih od 17. do 18. ure.

ZŠSDI obvešča, da bo tudi letos organiziralo plavalni tečaj za otroke v Hotelu Maestoso v Lipici v treh izmenah: od 15. do 16. ure, od 16. do 17. ure in od 17. do 18. ure. Prosimo starše, da čimprej prijavijo otroke, ker nameravamo s tečajem pričeti v torek, 10. t. m. Podrobnejše informacije v zvezi s tečajem nudi urad, Ul. sv. Franciška 20, tel. 767304, vsak dan od 8. do 14. ure.

SK BRDINA sporoča, da bo tradicionalno zimovanje na Pohorju v hotelu Habakuk od 26. 12. do 2. 1. 1990. Vpisovanje na sedežu društva (Opčine, Proseška ul. 131) vsak četrtek od 19. do 21. ure.

ALPINISTIČNI ODSEK SPDT prireja tečaj jadranskega padalstva, ki bo ob nedeljah 8. in 15. oktobra na Vremščici. Vse informacije in vpisovanje pri Petru Regentu (tel. 225603), Davorju Zupančiču (Papl Sport, tel. 327277) in Dušku Jelinčiču (Primorski dnevnik, tel. 7796600) ali na sestanku, ki bo danes, 6. oktobra, na sedežu (Ul. Carducci 8/2. nad.) ob 20.30.

ALPINISTIČNI ODSEK SPDT prireja jutri, 7. t. m., v Kulturnem domu na Proseku predavanje zamejskega alpinista in jadranskega padalca PETRA REGENTA na temo: "Jadralsko padalstvo: nova veja alpinizma". Predavanje, ki bo ob 20.30, bo opremljeno z barvnimi diapozitivi. Po predavanju se lahko zainteresirani vključijo na tečaj jadranskega padalstva, ki ga prireja AO SPDT. Vabljen!

Športno dogajanje v beneških vaseh se je v zadnjih letih precej razživel in obogatilo

Telesna kultura v Benečiji

Tudi na straneh našega dnevnika smo večkrat ugotavljali, da se naša telesnokulturna dejavnost nenehno razvija in dobiva širše razsežnosti. Vse več je namreč novih panog in kakovost naših ekip raste. Več je tudi primerov, ko se naši športniki uveljavljajo na državnem, evropskem in celo svetovnem nivoju. Da smo dosegli vse to, je bilo potrebno več let načrtovanj, dela in vztrajnosti športnih delavcev, ki so morali premagovati nemalo ovir. Sicer so tudi številni objekti, s katerimi razpolagamo, prispevali, da se je ta vitalni element naše dejavnosti obogatil in popestril. Ne nazadnje pa je treba dodati tudi blagodejni vpliv sponzorizacije, ki je marsikateri sredini pomagala, da se je obdržala pri življenju oziroma, da je napredovala.

Maria Paola Turcutto

Gornje ugotovitve v prvi vrsti nanašajo na rast telesne kulture na Tržaškem in Goriškem, za Benečijo pa so pogoji za delo nekoliko drugačni. Specifičen položaj Beneških Slovencev je pač tak, da so tudi na telesnokulturnem področju naleteli še na večje težave, kot se je to dogajalo v naših krajih. Predvsem zgodovinske razmere, h katerim sodi tudi načrtno zatiranje kar kršnegakoli udeleževanja, ki so ga uvajali tamkajšnji športniki, so odločno prispevale k težavnemu položaju. Temu pa je treba pristaviti še razkropljenost slovenskih vasi, pomanjkanje slovenskih šol in vrsto težav v samem življenju organizacij. Jasno je torej, da so tudi na tem področju navedeni razlogi šli v škodo tamkajšnjemu prebivalstvu in beneške športnike prisilili, da so morali premagovati številne ovire, preden so uresničili zastavljene cilje. Zavest, da je telesna kultura nerazdružljivo povezana z vsakdanom slehernega človeka in potrebna tudi za narodnostno rast, pa je bila močnejša od vseh pregrad in danes lahko ugotavljamo, da se Benečani lahko ponosajo tudi z dosežki v telesni kulturi.

Sicer že v sedemdesetih letih beležimo določene premike, ki so nastali predvsem po zaslugi tistih beneških dijakov, ki so študirali v Trstu in Gorici. V ta okvir sodi nastop nogometne ekipe na Slovenskih športnih igrah, kakor tudi nastop deklet iz Ažle v odbojki. Atleti iz Benečije se udeležijo tudi štafetnega teka STEDO in teka ob 50-letnici Športnega Udruženja, na eni izmed izvedb SŠI pa celo zmagajo v krosu.

Leta 1975 pride do sodelovanja na namiznoteniškem področju. ŠD Kras iz Zgonika pošlje v Bardo in Gornji Tarbilj svoje vaditelje, da bi vzbudili zanimanje za to športno panogo. Posledice potresa leta 1976 pa pustijo svojo negativno sled tudi pri tej pobudi.

Sicer še pred samim potresom leta 1975 beležimo nastanek Beneškega planinskega društva, ki so ga 28. februarja ustanovili v Jeromišču v občini Sovodnje. Med pomembnejše pobude tega društva gotovo sodijo shodi na kamenici in srečanje planincev na Matajurju.

Ko ocenjujemo stvarnost v beneških dolinah, je logično, da ne smemo za model jemati goriške ali tržaške. Kot smo že rekli, je specifična v tamkajšnjih krajih različna, zato je tudi pristop k telesni kulturi drugačen, ne zato pa manj pomemben ali drugorazreden.

Organizirano delo na tem področju je že pred leti prispevalo, da so se beneški športniki povezali s sorodnimi organizacijami onstran meje, pred-

vsem na Tolminskem, in skupaj uresničili več zanimivih pobud. K popestritvi tovrstne dejavnosti je svoj delež prispeval tudi beneški teritorialni odbor ZSSDI, ki se je kot zadnji ustanovil v okviru naše krovne športne organizacije.

Jedro telesnokulturne dejavnosti v Benečiji pa danes predstavlja prvenstvena in tekmovalna dejavnost, ki je dokaj bogata in razvejana. Da bi si ustvarili celovito sliko o tem, smo se pogovorili s športnim delavcem Paolom Caffijem, sicer stalnim športnim sodelavcem Novega Matajurja.

Največja pozornost je tudi v Benečiji namenjena nogometu. V tamkajšnjih krajih imajo štiri članske ekipe (Valnatisone v 1. AL, Audace v 2. AL, Savognese in Pulfero v 3. AL), veliko več pa je mladinskih postav. Kot je podčrtal kolega Caffi, največ zanimanja vlada za ekipo Valnatisone iz Špetra Slovenov, ki že vrsto let nastopa v 1. amaterski ligi, v začetku osemdesetih let pa je igrala tudi v promocijskem prvenstvu. Tako pri Valnatisoneju kot pri drugih nogometnih ekipah pa se srečujeje s podobnimi vprašanji, kot jih beležimo na Tržaškem in Goriškem. Predvsem pomanjkanje mladih nogometašev narekuje društvom, da združujejo moči in ustanavljajo združene ekipe. Le tako si bodo zagotavljali kakovostno rast beneškega nogometa. Ne smemo namreč pozabiti, da so v teh ekipah zrastle številni dobri igralci. Za vse velja omeniti prvoligaša Miana in Fanno.

Glede nogometa velja omeniti, da je v zadnjih letih Novi Matajur sprožil izredno zanimivo pobudo, na kateri nagradjujejo najboljše športnike. Na letošnji prireditvi v Špetru Slovenov je

Luca Mottes, ob njem Fanna in Miano

prvo mesto na tej posebni lestvici zasedel mladi predstavnik Valnatisoneja (naraščajniki) Luca Mottes, katerega sta nagradila prav Fanna in Miano.

Izgledi za letošnjo sezono, kar zadeva članske postave, so dokaj optimistični. Igralci Valnatisoneja si namreč nadejajo, da bodo izboljšali lansko deseto mesto in se vključili v sam boj za napredovanje. Podoben cilj imajo tudi pri Audaceju, ki z okrepitevijo ekipe naskakujejo prvo mesto in s tem napredovanje v 1. amatersko ligo. Tudi Savognese in Pulfero računata na uspešna prvenstva, čeprav si ne prikrivata težav in moči ostalih nasprotnikov.

Odbojarska dejavnost je v beneških dolinah zelo malo prakticirana. Da je temu tako, botrujejo tudi maloštevilne telovadnice, tako da vsi tisti, ki jih ta šport privlačuje, igrajo v bližnjem Čedadu, Manzanu in Vidmu. Izjemo predstavlja ženska odbojarska ekipa iz Šlenarta, ki nastopa v 2. diviziji. Ob članski vrsti se pri tem društvu ukvarjajo tudi z mladinskimi sektorjem.

Košarka je še na slabšem, saj v Benečiji ne deluje nobeno društvo. Tudi v tem primeru se morajo košarkarski navdušenci usmeriti v Videm ali Čedad.

Zato pa je v Benečiji precej bogata kolesarska dejavnost, tako pri moških kot pri ženskah. V mladinski konkurenci gre vsekakor omeniti Petričiča, Durioniga in Specogno, ki so se doslej uveljavili že na marsikateri dirki. Zastavonoša tega športa v Benečiji pa je mlada Maria Paola Turcutto iz Špetra, ki je doslej zmagala na številnih dirkah. Povejmo, da je lani zmagala na dirki po Furlaniji-Julijski

krajini, na zadnjem Giru je zasedla končno 25., na Touru pa 23. mesto. V Desiu, kjer je bilo italijansko prvenstvo, ki ga je osvojila Maria Canins, pa je Turcuttova zasedla 11. mesto. Na žalost se mlada kolesarka letos ni mogla udeležiti svetovnega prvenstva v Franciji, saj ji delovne razmere niso dovolile, da bi se primerno pripravila. Sloves te kolesarke pa je povzročil verižno reakcijo, tako da imamo danes več obetavnih mladih kolesark iz beneških vasi, ki se že uveljavljajo na deželni ravni.

Posebna kolesarska dejavnost je tudi tekmovalje s posebnimi gorskimi kolesi, mountain bike, ki se je tudi v Benečiji precej razvila in več je tudi tekmovalnih prireditev.

Smučarska dejavnost je vezana pretežno na snežne razmere na Matajurju. To velja posebno za člane smučarskega kluba Monte Matajur, ki tekmujejo v mladinski konkurenci. Ob tem pa seveda obstaja tako imenovano turistično ali nedeljsko smučanje, s katerim se starejši ukvarjajo v rekreacijske namene.

Posebno priljubljena motoristična zvrst v Benečiji je motokros. Da bi ugodili željam številnih mladih navdušencev, imajo dve društvi, eno v Klanjah, drugo v Špetru.

Nam zelo malo znano pa je tekmovalje hovercraftov, ki v Benečiji ima glavnega predstavnika v Lorenzu Jussi, ki je pred dvema letoma osvojil celo državni naslov. V zadnjih letih, kot nam je povedal Paolo Caffi, se je povečalo zanimanje za borilne športe, predvsem za judo, katerega tečaje obiskuje veliko mladincev in mladink.

Vedno med motorističnimi športi si posebno mesto zasluži rally. Vrsta dobrih pilotov iz Benečije se je namreč v zadnjih letih uveljavila celo na državnem nivoju. Med njimi bi omenili Pietra Coređiča, Marca Venturinija, Marca Susanija in Giuliana Cornelia.

V Ljesah se vsako leto odvija turnir v malem nogometu, ki so ga letos popestrili tudi z nastopom ženskih postav. Sicer je mali nogomet že več let značilnost teh krajev in več je tudi turnirjev z udeležbo ekip z onstran meje.

Pomanjkanje primernih struktur ne dovoljuje, da bi atletika dobila mesto, ki ji pritiče. Najbolj nadarjeni sodelujejo namreč z videmskimi ekipami. Mednje sodijo Deborah Bukovac iz Ljes, ki je na finalu mladinskih iger v Agrigentu nastopila v teku na srednje razdalje, Marina Sgargiante iz Barnasa, ki tekmuje na 400 in 800 m ter Samuele Quatrina iz Špetra, ki je letošnji pokrajinski dijaški prvak v teku na 100 m. Pri atletiki ne smemo pozabiti na slovita beneška športnika, brata Ručli, ki sta bila celo izbrana v državno reprezentanco.

Tečaj juda v Benečiji

Tako kot na Goriškem in Tržaškem je balinanje domena moških, ki se z njim ukvarjajo pretežno v rekreacijske namene.

Med pomembnejšimi manifestacijami, ki se odvijajo v Benečiji, smo že omenili nogometni turir v Ljesah. Temu bi dodali še kolesarsko dirko po beneških dolinah za vse kategorije ter konjsko kros tekmovalje. Seveda je ob tem še več drugih pobud in zanimivih prireditev, ki odločno prispevajo, da se tudi v beneških dolinah športna dejavnost nenehno razvija in prispeva k rasti slovenskega človeka. (Petra)

Postava Savogneseja, ki nastopa v 3. AL

Ženska odbojarska postava iz Šlenarta

Skupina mladih smučarjev društva Monte Matajur

Hovercraft ima v Benečiji precej privrženecv

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 6.000 - din, naročnina za za-
sebnike mesečno 30.000 - din, trimesečno 85.000 -
din, letno 320.000 - din, upokojenci mesečno
25.000 - din, trimesečno 65.000 - din, polletno
120.000 - din, letno 240.000 - din. Naročnina plača-
na vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš.
23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul
(šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglaš 160 lir
beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmr-
tnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele
Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem
oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-
688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri
podružnicah SPI.

primorski dnevnik

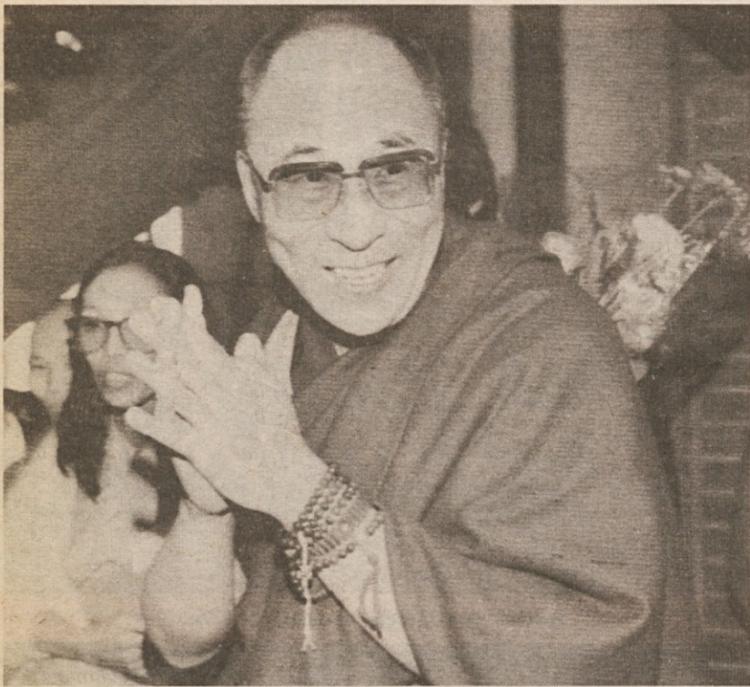
6. oktobra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Uradna Kitajska je že protestirala ob podelitvi Nobelove nagrade za mir Letošnji nagrajenec je tibetanski dalaj lama ki že trideset let živi v izgnanstvu v Indiji

OSLO — Odbor za podelitev Nobelovih nagrad je letošnjo nagrado za mir podelil tibetanskemu dalaj lami. V obrazložitvi te odločitve je zapisano, da je 14. dalaj lama Tenzin Ghyatso (na sliki AP), duhovni in politični vodja tibetanskega ljudstva, v boju za osvoboditev Tibeta stalno naprotoval vsaki uporabi sile. Nadalje je še zapisano, da je dalaj lama svojo mirovno politiko gradil na spoštovanju vseh, s svojimi konstruktivnimi in daljnovidnimi predlogi za rešitev mednarodnih spopadov, problemov v zvezi s človekovimi pravicami in problemov v zvezi z okoljem pa naj bi dal pomemben prispevek k boljšemu in mirnejšemu življenju povsod po svetu.

Letošnji Nobelov nagrajenec za mir se je rodil leta 1935 v revni kmečki družini v Tibetu, že v starosti 2 let pa ga je 13. dalaj lama določil za svojega naslednika kot utelešenja Bude na Zemlji. Od šestega leta dalje so ga nato vzgajali za opravljanje tega poslanstva in pri 25 letih je dosegel naziv »ghesce lampa«, kar ustreza doktoratu iz budistične filozofije. Že s 16 leti pa je prevzel popolno politično in duhovno oblast v Tibetu. Takrat je Tibet tudi zasedla Mao Zedongova Kitajska in dalaj lama je poiskal zatočišče na meji z Indijo viso-

ko v Himalaji, po podpisu kitajsko-tibetanskega dogovora pa se je leta 1951 vrnil v Lhaso. Toda 12. marca 1959 je dalaj lamaova vlada preklcala ta dogovor in proglasila neodvisnost Tibeta. Upor so kitajske oblasti s silo zadušile, dalaj lama pa je 31. marca 1959 zbežal v Indijo, kjer je dobil politično zatočišče in kjer v majhni vasi Dharamsala v državi Himahal Pradeš živi še danes.

Dodelitev Nobelove nagrade za mir dalaj lami pa je na Kitajskem nalletela na negativen odmev. Takoj ko so izvedeli, kdo je letošnji nagrajenec, so iz Pekinga norveškemu odboru za dodeljevanje Nobelovih nagrad poslali ostro protestno noto, v kateri odbor obtožujejo, da se vmešuje v notranje zadeve LR Kitajske. Predstavnikom odbora je protestno noto izročil kitajski veleposlanik v Oslu.

Na te obtožbe je takoj reagiral predsednik odbora Egil Aarvik, ki je izjavil, da pri dodelitvi Nobelove nagrade za mir tibetanskemu dalaj lami odbor nikakor ni želel deliti naukov Kitajski in da ne gre za nikakršno politično špekulacijo. »Res pa je, da so letošnji dogodki na Vzhodu in tudi na Kitajskem dalaj lamo potisnili v prvi plan kandidatov za letošnjo nagrado za mir,« je še povedal predsednik norveškega odbora.

Šiti prevzeli odgovornost za Wybranov umor

BRUSELJ — V bruseljskih sodnih krogih so vedno bolj prepričani, da so predsednika koordinacijskega odbora belgijskih židovskih organizacij Josepha Wybrana ubili pripadniki neke šiitske fundamentalistične organizacije. V Bejrutu je namreč odgovornost za atentat prevzela organizacija »borcev za pravice« (Džund el hak), ki je marca letos prevzela odgovornost tudi za umor direktorja bruseljske mošeje Abdula al Ahdela. V komunikatu, ki so ga posredovali zahodnim agencijam, teroristi navajajo, da je bil Wybran agent izraelske tajne službe Mosad.

Predsinocnjim pa je neznanec v Tel Avivu sporočil neki izraelski tiskovni agenciji, da so Wybrana ubili pripadniki organizacije »neposredno maščevanje«. Ta do nedavnega povsem neznan organizacija je pred časom prevzela odgovornost za številne godne požare v Izraelu.

Kot rečeno, pa so v Belgiji prepričani, da so umor zagrešili »borci za pravice«, pripadniki neke frakcije šiitske islamske svete vojne, ki ima poleg z Iranom tudi tesne stike z Libijo in s palestinsko teroristično skupino Abu Nidala. »Borci za pravice« so namreč leta 1988 ugrabili v Bejrutu belgijskega zdravnika Jana Coolsa, ki so ga osvobodili po Gadafijevem posredovanju.

V Bohinju v teku priprave za 13. kongres ZSM Slovenije

LJUBLJANA — Včeraj se je v mladinskem domu v Bohinju sestel pripravljalni odbor 13. kongresa Zveze socialistične mladine Slovenije in vzel v pretres dokumente, na temelju katerih bodo delegati razpravljali. Hkrati so ocenili ustavne spremembe SR Slovenije.

Za tem kratkim sporočilom se seveda skrivajo resna vprašanja in dileme ne samo slovenske mladinske organizacije, temveč splošne politične usmeritve v Sloveniji, njene povezave z Jugoslavijo in predvsem prihodnji volilni boj, ki naj ustvari novo politično podobo in drugačno razporeditev sil.

V tej zvezi je podpredsednik republiške konference ZMS Mojmir Ocvirk ugotovil, da je sprejem ustavnih amandmajev tudi priložnost za analizo delovanja mladinske organizacije v tej zvezi in nadaljeval: »Prav imajo tisti, ki trdijo, da s temi spremembami Jugoslavija ne bo več takšna kot poprej. Motijo pa se tisti, ki menijo, da je vzrok temu teh spornih (6) 7 amandmajev. Ti amandmaji so zapisali neka večna merila, ki so ob mirnih časih bila suverena. Večina teh amandmajev je celo prepisana iz mednarodnih pogodb, ki so podpisane in s tem notranji pravni akti, ali celo prepisana iz drugih republiških ustav. Tisto, kar do fundamentov spreminja odnose v Jugoslaviji, so spremembe ekonomskega in političnega režima v Sloveniji. Te spremembe spreminjajo oblastne odnose v Sloveniji, zaostrejujejo odgovornost slovenske oblasti, tudi v odnosu do Jugoslavije. To so istočasno dosežki slovenske ustave in tisto, kar bo v nadaljnjih jugoslovanskih odnosih preprečevalo kakršenkoli vpliv iracionalizma na razvoj Slovenije.

Splošna in neodtujljiva je pravica do političnega organiziranja in delovanja, je bila prva zahteva. Ustava Slovenije danes v popolnosti zagovarja to državljansko pravico in določa, da

se te svoboščine urejujejo z zakonom o političnem združevanju.

Zahteva po odpravi »ideološkega ekskluzivizma« je zadovoljena z odpravo slehernih ideoloških omejitev pri ustanavljanju in programskem delovanju političnih organizacij (politični spekter je v popolnosti odprt).

Mojmir Ocvirk končuje svoje razmišljanje z volitvami in volilnim sistemom, ki ga je treba do konca izdelati z volilnim zakonom, saj v ustavi niso popolnoma rešili tega vprašanja. Še vedno se bijeta dva koncepta: večinski sistem, ki temelji na kandidaturi delegata, in proporcionalni sistem, ki naj bi bil podoben italijanskemu in bi temeljil na kandidatih listah. Seveda pa je ključna sprememba nove ustave v ekonomskem režimu, ki prinaša obete za razcvet osebne pobude, to pa bo varovala demokratična država. Iz navedenih odstavkov razmišljanja je očitno, da se mladinska organizacija v resnici že spreminja v nekaj širšega, v neke vrste stranko, ki se bori za svoj del oblasti z drugimi združenji, organizacijami in strankami, nastopajočimi na slovenski politični sceni. Nastopala bo sama ali povezana z drugimi, vsekakor pa je že sedaj pomemben dejavnik razvoja in njena vloga pri sestavljanju in oblikovanju ustavnih amandmajev je bila izredno pomembna in zanimiva.

Seveda pa mladi ne bi bili mladi in še Slovenci povrh, če se tudi sami ne bi ločevali na razna krila, če ne bi zagovarjali tudi povsem diametralno različnih stališč. Pri tem prihajajo do različnih poudarkov, pa tudi različnih ocen Zveze komunistov Slovenije, predvsem pa do vertikalne razlike pri vlogi in nalogah ZSM. V bistvu prihaja do opozicije v Ljubljani in v nekaterih univerzitetnih krogih, ki zagovarjajo sedanjo strukturo in poudarjajo tradicionalno vlogo mladinske organizacije. BOGO SAMSA

Vojaki niso hoteli izročiti generala Noriega Američanom

PANAMA — General Manuel Antonio Noriega je preživel kar pet ur v rokah vojakov, ki so sodelovali pri spodletel poskusu državnega udara. Ko so vojaki, ki jih je vodil major Moises Jose Giroldi, imeli v rokah generala Noriega, so zavrnili ameriško zahtevo, naj ga izročijo ZDA.

To vest je potrdil ameriški obrambni minister Richard Cheney, ki je priznal, da je hotel predsednik Bush upornim vojakom olajšati delo. Uporni vojaki bataljona Urraca pa so mu odgovorili, da bodo kar sami poskrbeli za Noriega, ki bi se bil moral po njihovem prostovoljno odreči vsem vojaškim funkcijam.

Američani so temu še dodali, da so se po razgovorih z vojakmi, ki so bili z Noriega zaprti v njegovem generalštabu, prepričali, da je bil na osnovi poskusa državnega udara le interni spor med oddelki panamskih obrambnih sil.

Zaradi tega naj bi Američani opustili možnost tveganja v Panami. »Udarili bomo, ko bomo lahko jamčili o uspehu napada,« je izjavil ameriški glasnik, medtem ko se je v Panami širila vest, da je puč spodletel, ker je generalu Noriega uspelo pregovoriti uporne vojakke. Sam naj bi jih prepričal, da niso ravnali modro, ko so ga ugrabili, obljubil pa naj jim tudi svobodo, če ga izpustijo. Od teh vojakov jih je vsaj šest umrlo v kasnejših spopadih, mnogi pa menijo, da so za njihovo smrt poskrbele enote Noriegovih najzvestejših vojakov.

Na sliki (AP): Noriega s telesnimi stražami

Izključitev zaradi fundamentalizma

PARIZ — Ravnateljstvo srednje šole v kraju Havez de Creil pri Parizu je izključilo tri dijakinje, ker se niso hotele odpovedati »himarar«, polovičnemu šadorju, to je ruti, ki jim je prekrivala večji del obraza.

Dekleta so muslimanke, v tisti šoli pa je tudi drugih 500 muslimanov, ki očitno drugače tolmačijo versko pripadnost. Ravnatelj je opravičil svoj disciplinski poseg z ugotovitvijo, da so Fatima, Leila in Samira redno napadale sošolce, ki niso spoštovali vseh fundamentalističnih predpisov. »V šoli ni razizma,« je dejal ravnatelj, ne moremo pa dovoliti, da pride do tako težkih napadov na svobodno mišljenje posameznih dijakov.

Ujeta vojaka na meji

Tajska obmejna patrila je ujela dva kamboška vladna vojaka, ki sta po lastnih besedah na Tajsko pribežala iz notranjosti Kambodže (Telefoto AP)

Italijani niso več tako »dobri« ljudje

RIM — »Italiani brava gente«, Italijani dobri ljudje, so nas učili navdihnjeni režiserji, od teh dobrih Italijanov pa so na pragu enainvajsetega stoletja ostale le drobtinice, če naj verjamemo izsledkom najnovejše sociološke ankete instituta ISPES.

Po neusmiljenem tolmačenju številnih odstotkov, so se Italijani izkazali za spake z metaforično dolgimi čekani. V imenu dobička bi bili pripravljeni koga usekati po glavi, ker je to kaznivno dejanje, pa se raje ukvarjajo z doslednim šikaniranjem šibkejših. Moderna metafizika črpa hrano za svoj obstoj v zelo banalni ugotovitvi, da je »razkazovanje imetja« pomembnejše od imetja samega in obenem conditio sine qua non, da lahko človek izstopa v javnosti. V imenu bogastva in potrošništva so Italijani vkorakali v dobo, kjer je malo prosto-

ra za družbeno solidarnost in skrb za potrebe sočloveka.

Predsednik ISPES je izjavil, da je Italija precej gnil sadež, ki ohranja sicer lep videz, v notranjosti pa ga že glodajo črvi. Italija se torej postavlja pred svetom s tistim, kar ima najlepšega, čeprav si ga je pridobila na »nemoralen način«, kar v tem primeru pomeni, da si je peščica ljudi zgradila cesarstva na račun množice, ki strada. Podatki ISPES so presenetljivi, saj pričajo o tem, da ogromno družin živi v popolni bedi, medtem ko se prav tako veliko ljudi ukvarja s spletkarjanjem v kraju (sem spada tudi davčna utaja). Temu pravijo »kraška bolelost«, ker po neštetihi luknjah izginja v neznane globine na tisoče milijard, ki bi sicer morale v blaginje za vprašanje Juga, družbenih reform in podobnih socialnih storitev.